

روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

قوه قضائیه

شامل: قوانین - مذاکرات مجلس شورای اسلامی - رویه‌های قضائی - عهدنامه‌ها - آئیننامه‌ها

WWW.RRK.IR
WWW.DASTOUR.IR

تصویب‌نامه‌ها - تصمیم‌نامه‌ها - اساسنامه‌ها و آگهیها

تک شماره ۵۰۰ تومان

صفحه	دستگاه اجراءکننده	تاریخ تصویب	عنوان مندرجات (قوانین و مقررات و مصوبات آراء وحدت رویه)
۲	بنیاد شهید و امور ایثارگران سازمان بنادر و دریانوردی	۱۳۹۷/۹/۲۰	رای شماره‌های ۱۸۴۹ الی ۱۸۵۱ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: ابطال بند ۶ صور تجلسه مورخ ۱۳۹۶/۲/۱۸ فی مابین بنیاد شهید امور ایثارگران و سازمان بنادر و دریانوردی در مورد سهمیه استخدامی ایثارگران و عدم ابطال بند ۷ صور تجلسه مذکور
۳	شهرداری‌های کشور	۱۳۹۷/۱۰/۲۵	رای شماره ۱۹۶۱ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری
۴	سازمان امور اراضی کشور	۱۳۹۷/۱۲/۷	رای شماره ۲۱۰۳ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: ابطال بخشنامه شماره ۵۳/۰۲۰/۲۳۴۴۲۶ - ۱۳۹۴/۴/۲ سازمان امور اراضی کشور
۵	شورای اسلامی شهر قم	۱۳۹۷/۱۲/۷	رای شماره ۲۱۱۴ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: ابطال ماده ۵ تعرفه عوارض و بهای خدمات شورای اسلامی شهر قم در سال ۱۳۹۷ در اجرای مقررات ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲
۶	شورای اسلامی شهر قم	۱۳۹۷/۱۲/۷	رای شماره ۲۱۱۵ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: ابطال ماده ۱۸ تعرفه عوارض و بهای خدمات سالهای ۱۳۹۴ الی ۱۳۹۶ شورای اسلامی شهر قم در اجرای مقررات ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲
۷	شورای اسلامی شهر گنبد کاووس	۱۳۹۷/۱۲/۱۴	رای شماره ۲۱۳۲ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: ابطال فراز اول بند ۱۲-۵ از ماده ۱۲ تعرفه عوارض محلی شورای اسلامی شهر گنبد کاووس در اجرای ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲
۷	شورای اسلامی شهر اسلامشهر	۱۳۹۷/۱۲/۱۴	رای شماره ۲۱۳۴ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: ابطال بند ۱۲ دفترچه عوارض محلی شورای اسلامی شهر اسلامشهر در اجرای مقررات ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲
۱۱	شورای اسلامی شهر گراش	۱۳۹۷/۱۲/۱۴	رای شماره ۲۱۳۵ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: ابطال ردیف ۱ تعرفه شماره ۲۸ تعرفه عوارض محلی سال ۱۳۹۶ مصوب شورای اسلامی شهر گراش در خصوص وضع عوارض برای فروش بلیط کنسرت

قوانین و مقررات عمومی

شماره ۹۶۰۱۱۸۷

۱۳۹۸/۱/۲۴

بسمه تعالی

جناب آقای اکبر پور

رئیس هیأت مدیره و مدیر عامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

با سلام

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۹۷۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۱۸۴۹ مورخ ۱۳۹۷/۹/۲۰ با موضوع: «ابطال بند ۶ صورتجلسه مورخ ۱۳۹۶/۲/۱۸ فی مابین بنیاد شهید امور ایثارگران و سازمان بنادر و دریانوردی در مورد سهمیه استخدامی ایثارگران و عدم ابطال بند ۷ صورتجلسه مذکور» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می گردد. مدیر کل هیأت عمومی و هیأت های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۷/۹/۲۰

شماره دادنامه: ۱۸۴۹ الی ۱۸۵۱

شماره پرونده: ۱۵۰۷/۹۶، ۱۱۸۷/۹۶، ۱۰۲۰/۹۷

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکلی: آقای عباس هداوند، علی سرطاق، علی و سارا مقدم

موضوع شکایت و خواسته: ابطال بندهای ۳، ۶ و ۷ صورتجلسه مورخ ۱۳۹۶/۲/۱۸ فی مابین بنیاد شهید و امور ایثارگران و سازمان بنادر و دریانوردی در مورد سهمیه استخدامی ایثارگران

گردش کار: الف - آقای عباس هداوند به موجب دادخواستی ابطال بندهای ۳، ۶ و ۷ صورتجلسه مورخ ۱۳۹۶/۲/۱۸ فی مابین بنیاد شهید و امور ایثارگران و سازمان بنادر و دریانوردی در مورد سهمیه استخدامی ایثارگران را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که:

«ریاست محترم شعبه مرجع الیه دیوان عدالت اداری، مستشاران عالی مقام

سلام علیکم:

احتراماً اینجانب عباس هداوند متن شکواییه و تظلم خواهی خود را در خصوص اعلان بطلان بندهای ۳ و ۷ و ۶ صورت جلسه مورخ ۱۳۹۶/۲/۱۸ روز دوشنبه فی ما بین مسئولان بنادر و دریانوردی و عوامل بنیاد شهید و امور ایثارگران به شرح ذیل معروض می دارد: اینجانب در مورخ ۱۳۹۴/۷/۱۸ به دفتر مقام معظم رهبری حضرت آیت اله خامنه ای دامت برکاته مراجعه و تقاضای خود را با موضوع استخدام مستنداً به ماده ۲۱ قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران و تبصره های ۲ و ۳ ماده ۲۱ قانون مارالبیان به ریاست آن دفتر تسلیم، که عین تقاضای اینجانب به پیوست نامه ریاست دفتر بیت رهبری به شماره ۵۰۲۵۳۲۸ - ۱۳۹۴/۷/۱۸ - ۱۳۹۴/۷/۱۸ به مدیرعامل سازمان بنادر و دریانوردی ارسال که پس از وصول به دفتر عامل سازمان بنادر و دریانوردی، مدیرعامل در نامه شماره ۸/۹۱۱۰۸ - ۱۳۹۴/۸/۳ این گونه جوابگو بوده اند که در صورت صدور مجوز استخدامی از سوی سازمان امور اداری و استخدامی کشور نسبت به جذب و استخدام اینجانب اقدام خواهد شد. حالیه با گذشت ۲ سال از ارسال نامه مدیرعامل سازمان بنادر و دریانوردی و صدور مجوز استخدامی شماره ۷۲۶۳۲۳ - ۱۳۹۵/۶/۲۱ - اطلاع اینجانب و دیگر فرزندان شهداء آن سازمان از صدور مجوز استخدامی، عوامل سازمان بنادر این گونه پاسخگو بودند که مطابق صورت جلسه تنظیمی فی ما بین سازمان بنادر و دریانوردی و بنیاد شهید و امور ایثارگران تمامی فرزندان شاهد که پدرانشان کارمند سازمان بنادر اعم از رسمی و قراردادی بودند می بایست در آزمون استخدامی مربوطه شرکت و در صورت اخذ حد نصاب نمرات لازم می توانند در مصاحبه و مراحل بعدی استخدام شرکت نمایند با عنایت به اینکه صورت جلسه معترض عنه مخالف صریح، صراحت ماده ۱۰ از قانون مدنی بوده و محکوم به بطلان و بلا اثری می باشد، اینجانب در آزمون استخدامی سال ۱۳۹۶ مربوطه به دستگاه های اجرایی شرکت و موفق به اخذ نمره حد نصاب لازم جهت استخدام در سازمان بنادر و دریانوردی شده و پس از تحویل مدارک هویتی و تحصیلی به سازمان بنادر و دریانوردی و انتظار اعلام نام خود جهت طی مراحل مصاحبه شفاهی، متأسفانه متوجه شدم که مسئولان اداره تشکیلات و منابع انسانی سازمان بنادر پای را از حد فراتر گذارده و نام اینجانب را از اسامی اعلامی مصاحبه شفاهی حذف نموده اند (چرا که صورت جلسه معترض عنه فی ما بین سازمان بنادر و دریانوردی و بنیاد شهید و امور ایثارگران، دست آنها جهت هر گونه حق کشی و اعمال نفوذی را باز گذاشته است) لذا با عنایت به اینکه بندهای ۶ و ۷ صورت جلسه تنظیمی فی مابین سازمان بنادر و دریانوردی و بنیاد شهید و امور ایثارگران واجد اشکال و مخالف ماده ۲۱ و تبصره های ۲ و ۳ این ماده از قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران بوده و نیز تباری و در احاطه داشتن فرزندان شاهدی می باشد که به سازمان از هر طریق و کانالی جهت استخدام

معرفی شده و موجبات نادیده گرفتن حق و حقوق فرزندان شاهد سازمان بنادر و دریانوردی را فراهم نموده است و نیز اینکه صورت جلسه مذکور با اصول ۳ و ۱۹ و ۲۰ و ۲۸ از قانون اساسی جمهوری اسلامی و مواد ۴۱ و ۴۲ و ۴۴ و ۴۵ و بند ب ماده ۴۵ قانون مدیریت کشوری و تبصره ۲ و ۳ ماده ۴۵ و ماده ۶۰ قانون برنامه پنجم توسعه کشور در تضاد کامل بوده و نیز مستنداً به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۱۳ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری و اصل ۱۷۰ قانون اساسی، تقاضای رسیدگی و جلوگیری از اقدامات این چنینی مسئولان سازمانها و ادارات دولتی و غیردولتی (که خود در حد شارع فرض نموده و با تنظیم این چنین توافق نامه هایی، قوانین موضوعه را کاملاً نادیده گرفته و موجبات تضییع حقوق اشخاص را فراهم آورده اند) را خواستار و صدور حکم شایسته تمنا دارم. لازم به ذکر است با عنایت به اینکه نامه شماره ۵۰۲۵۳۲۸ - ۱۳۹۴/۷/۱۸ - دفتر مقام معظم رهبری دامت برکاته و نامه شماره ۸/۹۱۱۰۸ - ۱۳۹۴/۸/۳ - مدیرعامل سازمان بنادر در اختیار اینجانب نمی باشد و اینجانب تنها از مفاد آنها مطلع می باشم خواهشمندم در صورت لزوم این دو نامه را مستنداً به تبصره ۲ ماده ۲۰ قانون تشکیلات آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب ۱۳۹۲ از سازمان بنادر و دریانوردی استعلام نمایید.»

متن قسمتهای مورد اعتراض از صورتجلسه مورد اشاره به شرح زیر است:

«صورتجلسه»

بدین وسیله در روز دوشنبه مورخ ۱۳۹۶/۲/۱۸ جلسه ای در راستای برگزاری آزمون استخدامی امور ایثارگران برگزار که پس از بررسی توافقات ذیل الذکر حاصل گردید.

۱-.....

۲-.....

۶ - چنانچه از سهمیه ۲۵ درصد پس از برگزاری آزمون سهمیه باقیمانده باشد بنیاد می تواند برابر مجوز سازمان امور اداری و استخدامی به شماره ۷۲۶۳۲۳ - ۱۳۹۵/۶/۲۱ از بین افراد جویای کار که در آزمون شرکت نکرده اند می تواند معرفی نماید.

۷- حداقل ۳۰ درصد سهمیه سهم بطور قاطع متعلق به جامعه هدف بنیاد بوده که ۲۵ درصد آن را بنیاد با نظارت کامل معرفی خواهد نمود و به هیچ وجه امکان بهره مندی از این سهمیه آزاد از آن وجود ندارد.

ب - آقایان علی سرطاق و علی و سارا مقدم به موجب دادخواستهایی با متن مشابه اعلام کرده اند که:

احتراماً به استحضار شما عالیجنابان می رساند پدران اینجانبان قبل از شهادت در جنگ تحمیلی دارای ۳۳ سال سابقه اشتغال به صورت رسمی در سازمان بنادر و دریانوردی جمهوری اسلامی ایران داشته اند و با مراجعات مکرر اینجانبان به آن سازمان مسئولان در مورد اشتغال به کار و جذب اینجانبان، مسؤولان سازمان بنادر و دریانوردی این گونه پاسخگو بوده اند که بدون اصرار مجوز استخدام از سازمان مدیریت و برنامه ریزی کل کشور امکان برقراری رابطه استخدامی با اینجانبان از طرف آن سازمان مقدور نمی باشد در حالی که با گذشت غریب به ۵ سال از این موضوع و صدور مجوز استخدامی به شماره ۷۲۶۳۲۳ - ۱۳۹۵/۶/۲۱ از سوی سازمان مدیریت و برنامه ریزی کل کشور در خصوص استخدام ۲۰۰ نفر در سازمان بنادر و دریانوردی با مراجعه به بنیاد شهید و امور ایثارگران (کاملاً با پیشنهاد مسئولان سازمان بنادر و دریانوردی و اذعان این موضوع از سوی بنیاد شهید و امور ایثارگران که اصلاً نقشی در پیشنهاد صورتجلسه معترض عنه نداشته و ندارند) اقدام به تنظیم صورتجلسه معترض عنه به تاریخ دوشنبه مورخ ۱۳۹۶/۲/۱۸ نموده و توافقاتی را حاصل نموده که نتیجه آن فقط نادیده گرفتن و نقض ماده ۲۱ و تبصره های ۲ و ۳ آن از قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران و تضییع حقوق مسلم فرزندان شاهد و ایثارگران سازمان بنادر و دریانوردی و بازگذاشتن دست مسئولان آن سازمان که ارتباط مستقیم با جذب نیرو در خصوص مجوز استخدامی فوق الاشاره را دارند، در پی خواهد داشت و نیز تضاد کامل صورتجلسه تنظیمی معترض عنه با ماده ۱۰ از قانون مدنی و محکوم به بطلان بودن آن مطابق با قاعده آن عام الشمول لاضرر است. لذا با عنایت به اینکه احدی از فرزندان شاهد سازمان بنادر و دریانوردی اقدام به تنظیم و تقدیم دادخواست در خصوص ابطال بندهای ۶ و ۷ این صورتجلسه که موجبات نادیده گرفتن حق و حقوق جامعه ایثارگری سازمان مربوطه را در پی داشته است تقاضای ورود ثالث نسبت به پرونده شماره صدرالاشاره را مستنداً به ماده ۵۵ از قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب ۱۳۹۲ را مورد تمنا داریم.»

در پاسخ به شکایت مذکور، سرپرست دفتر حقوقی وزارت راه و شهرسازی (سازمان بنادر و دریانوردی) به موجب لایحه شماره ۴۳۵۱۸/ص/۹۶ - ۱۳۹۶/۱۱/۳۰ توضیح داده است که:

«مدیریت محترم دفتر هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

با سلام و احترام

در خصوص شکایات به طرفیت سازمان بنادر و دریانوردی با موضوع اعلام ابطال بندهای ۳، ۶ و ۷ صورتجلسه مورخ ۱۳۹۶/۲/۱۸ تنظیمی بین سازمان بنادر و دریانوردی

در مورد بند ۷ صورتجلسه مورد شکایت: با توجه به اینکه آنچه در ماده ۲۱ قانون جامع خدمت‌رسانی به ایثارگران مقرر شده تکلیف دستگاه‌های اجرایی بر این است که حداقل بیست و پنج درصد (۲۵٪) سهمیه استخدامی خود را به خانواده‌های شاهد، جانبازان و آزادگان، همسر و فرزندان شهدا و جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر، فرزندان و همسران آزادگان یک سال و بالای یک سال اسارت، اسرا و خواهر و برادر شاهد و پنج درصد (۵٪) نیز به رزمندگان با سابقه حداقل شش ماه حضور داوطلبانه در جبهه‌ها و همسر و فرزندان آنان و فرزندان جانبازان زیر بیست و پنج درصد (۲۵٪) و آزادگان کمتر از یک سال اسارت اختصاص دهند. بنابراین از بند ۷ صورتجلسه مورد شکایت از این حیث که سهمیه استخدامی ایثارگران (جامعه هدف بنیادشهادت) را به حداقل ۳۰ درصد افزایش داده است که ۲۵ درصد آن با نظارت کامل بنیاد شهید و امور ایثارگران اعمال شود، مغایرتی با قانون نداشته و قابل ابطال نمی‌باشد.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - محمد کاظم بهرامی

شماره ۹۷۰۰۳۹۵ / ۱۳۹۷/۱۱/۱۶

بسمه تعالی

جناب آقای اکبرپور

رئیس هیأت‌مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران
با سلام

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۹۷۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۱۹۶۱ مورخ ۱۳۹۷/۱۰/۲۵ جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد. مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۷/۱۰/۲۵ شماره دادنامه: ۱۹۶۱ شماره پرونده: ۳۹۵/۹۷

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکي: آقای ماشاء الله حقیقی فرد

موضوع شکایت و خواسته: ابطال بند ۱۲ بخشنامه بودجه سال ۱۳۹۷ شهرداری‌های کشور

گردش کار: شاکي به موجب دادخواستی، ابطال بند ۱۲ بخشنامه بودجه سال ۱۳۹۷ شهرداری‌های کشور در خصوص بکارگیری افرادی که در اجرای قوانین و مقررات باز خرید یا بازنشسته می‌شوند را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که:

«سازمان شهرداریها طی نامه شماره ۳۹۰۳۱-۱۳۹۶/۹/۱۳ ضوابط مربوط به بخشنامه بودجه سال ۱۳۹۷ شهرداریها را ابلاغ نموده که در بند ۱۲ آن به کارگیری بازنشستگان را «تحت هر عنوان» ممنوع کرده است. در صورتی که مفاد این بند طبق قانون منع به کارگیری بازنشستگان و تبصره‌های ذیل آن به کارگیری بازنشسته را با شرایطی مجوز داده است به خصوص در تبصره ۲ آن دستگاههای اجرایی کشور را در استفاده از خدمات بازنشستگان متخصص با مدارک تحصیلی کارشناسی و بالاتر به صورت پاره وقت و ساعتی به صراحت امکان پذیر کرده است. لذا از آنجائی که مفاد بند ۱۲ بخشنامه سازمان شهرداریها با ضوابط تصویب شده در قانون منع به کارگیری بازنشستگان مغایر می‌باشد درخواست لغو این بند را به لحاظ عدم رعایت ضوابط سازمان شهرداریها با قانون مصوب را دارم.»

متن بخشنامه مورد اعتراض به شرح زیر است:

«وزارت کشور

سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور

بخشنامه بودجه سال ۱۳۹۷

شهرداری‌های کشور

فصل سوم - ضوابط مالی تهیه و تنظیم بودجه

الف) ضوابط حقوق و دستمزد

۱۲) هرگونه بکارگیری افرادی که در اجرای قوانین و مقررات، بازخرید یا بازنشسته شده یا می‌شوند به استثناء ایثارگران، فرزندان شهدا و جانبازان هفتاد درصد (۷۰٪) و بالاتر، نیروهای مسلح، وزارت اطلاعات و دارندگان اجازات خاصه مقام معظم رهبری در شهرداریها ممنوع، و هر گونه پرداخت از هر محل تحت هر عنوان به افراد مذکور به صورت مستقیم و یا از طریق شرکتهای وابسته و پیمانکاری ممنوع است.»

در پاسخ به شکایت مذکور، مدیر کل دفتر حقوقی و امور قراردادهای سازمان شهرداریها و دهیاری‌های کشور به موجب لایحه شماره ۲۹۸۳۷-۱۳۹۷/۶/۲۵ توضیح داده است که:

«ریاست محترم هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

با سلام و احترام

بازگشت به اظهاریه مورخ ۱۳۹۷/۳/۴ در خصوص کلاسه ۹۷۰۰۳۹۵ (شماره بایگانی ۳۱۵۰۰) پیرامون شکوائیه آقای «ماشاء الله حقیقی فرد» به طرفیت این سازمان

و بنیاد شهید به لحاظ مخالف بودن با ماده ۲۱ و تبصره‌های آن از قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران، به استحضار می‌رساند: این سازمان جهت اکرام فرزندان معزز شهدا و ایثارگران و حفظ حقوق آنان و اجرای سیاستهای حمایتی دولت و نظر به اینکه بنیاد شهید و امور ایثارگران به عنوان نهادی است که حافظ و حامی حقوق مشارالیه می‌باشد، اقدام به تنظیم صورتجلسه با آن نهاد نموده است. لذا بندهای مورد استناد که از طرف شکات مورد ایراد واقع شده هیچگونه منافاتی با ماده ۲۱ قانون مذکور نداشته و صرفاً در جهت حفظ حقوق ایشان می‌باشد. به استناد تبصره «۱» ذیل ماده «۲۱» قانون جامع ایثارگران، فرزندان شاهد در صورت کسب حد نصاب قبولی در آزمون‌های استخدامی صرفاً می‌توانند از شرط معافیت حداقل معدل و حداکثر سن بهره مند گردند و قانونگذار امتیازی در رابطه با مقطع تحصیلی و یا عدم ارتباط رشته تحصیلی با شغل درخواستی لحاظ نموده است.

۳- بر اساس ضوابط ابلاغی چهارمین آزمون استخدامی فراگیر (شهریور ماه ۱۳۹۶) بند «ب» سهمیه ایثارگران ذیل (امتیازات و سهمیه‌های قانونی) بر اساس هماهنگی به عمل آمده با بنیاد شهید و امور ایثارگران، جذب ایثارگران از محل سهمیه‌های استخدامی صرفاً از طریق شرکت در آزمون استخدامی مشترک فراگیر دستگاه‌های اجرایی صورت می‌پذیرد. با توجه به دادنامه ۹۱۷ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری ملاک استخدام فرزندان شاهد، شرکت در آزمون عمومی می‌باشد و بدیهی است که نمی‌توان این عزیزان را بدون شرکت در آزمون عمومی و بدون صدور مجوز استخدامی از طرف سازمان امور اداری و استخدامی کشور، صرفاً با معرفی نهادهای مختلف جذب نمود. بنابراین ملاحظه می‌فرمایید که ادعای شکات با توجه به اعلام غیرواقعی رشته تحصیلی واهی بوده و هیچ حقی از نامبرده توسط این سازمان تضییع نشده، لذا تقاضای رد شکایت ایشان مورد استعنا می‌باشد.»

در اجرای ماده ۸۴ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ پرونده به هیأت تخصصی استخدامی دیوان عدالت اداری ارجاع می‌شود و هیأت مذکور به موجب دادنامه شماره ۱۸۶ الی ۱۸۸ - ۱۳۹۷/۷/۱۱ بند ۳ از صورتجلسه مورخ ۱۳۹۶/۲/۱۸ فی ما بین بنیاد شهید و امور ایثارگران و سازمان بنادر و دریانوردی در مورد سهمیه استخدامی ایثارگران را قابل ابطال تشخیص نداد و رأی به رد شکایت صادر کرد. رأی مذکور به علت عدم اعتراض از سوی رییس دیوان عدالت اداری و یا ده نفر از قضات دیوان عدالت اداری قطعیت یافت.

«رسیدگی به بندهای ۶ و ۷ از صورتجلسه مورد اشاره در دستور کار هیأت عمومی قرار گرفت.»

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۷/۹/۲۰ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

در مورد بند ۶ صورتجلسه مورد شکایت: اولاً: با توجه به ماده ۲۱ قانون جامع خدمت‌رسانی به ایثارگران که مقرر داشته حداقل بیست و پنج درصد (۲۵٪) سهمیه استخدامی دستگاه‌های اجرایی به خانواده‌های شاهد، جانبازان و آزادگان، همسر و فرزندان شهدا و جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر، فرزندان و همسران آزادگان یک سال و بالای یک سال اسارت، اسرا و خواهر و برادر شاهد و پنج درصد (۵٪) نیز به رزمندگان با سابقه حداقل شش ماه حضور داوطلبانه در جبهه‌ها و همسر و فرزندان آنان و فرزندان جانبازان زیر بیست و پنج درصد (۲۵٪) و آزادگان کمتر از یک سال اسارت اختصاص داده شود، منوط به رعایت ضوابط و مجوزهای مربوط و جایگزینی نیروهای خروجی شده است، لذا در اجرای این مقرر لازم است سایر شرایط و مقررات عمومی استخدام از جمله شرط شرکت در آزمون رعایت گردد و علاوه بر تخصیص سهمیه استخدامی تنها اعمال معافیت از شرط کسب حداقل معدل، لزوم پایین تر بودن از حداکثر سن به موجب تبصره ۱ ماده پیش‌بینی شده است و دیگر معافیت‌ها از جمله معافیت از شرکت در آزمون به علت انقضای مدت برنامه پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران یا نسخ دیگر قوانین و مقررات به موجب ماده ۷۶ قانون جامع ایثارگران موضوعیت ندارد، ثانیاً: شرایط و مقررات عمومی حاکم از جمله ماده ۴۱ و ۴۴ قانون مدیریت خدمات کشوری ورود به خدمت در دستگاه‌های اجرایی را صرفاً بر اساس مجوزهای صادره، تشکیلات مصوب و رعایت مراتب شایستگی و برابری فرصت‌ها و از طریق آزمون عمومی اجازه داده است که در اعمال سهمیه استخدامی بین مشمولین ماده ۲۱ مذکور لازم است رعایت شود، ثالثاً: معرفی نامه بنیاد شهید و امور ایثارگران صرفاً در حد احراز شرایط ایثارگری داوطلبان دارای اعتبار است و به خودی خود حقی جهت استخدام بوجود نمی‌آورد. بنابراین بند ۶ از صورتجلسه مورد شکایت که استخدام افراد جویای کار را بدون شرکت در آزمون به صرف معرفی بنیاد شهید تجویز نموده است خلاف قانون تشخیص داده می‌شود و ابطال می‌گردد.

با موضوع «ابطال بند ۱۲ بخشنامه بودجه سال ۱۳۹۷ شهرداریهای کشور» مراتب زیر را به استحضار می‌رساند:

۱. سازمان شهرداریها و دهیاری‌های کشور در اجرای ماده ۲۵ آیین‌نامه مالی شهرداریها و در چارچوب قوانین و مقررات نسبت به تنظیم و ابلاغ بخشنامه بودجه سال ۱۳۹۷ شهرداریهای کشور طی نامه شماره ۳۹۰۳۱-۱۳۹۶/۹/۱۳ با امضاء ریاست (وقت) سازمان اقدام نموده است که این بخشنامه صرفاً حاوی راهبردها و سیاست‌ها و کلیات تکالیف بودجه‌ای و سرفصل‌های ضوابط مالی تهیه و تنظیم بودجه مشتمل بر حقوق و دستمزد، ضوابط درآمدی و نحوه هزینه کرد اعتبارات و ... برای شهرداریها می‌باشد.

۲. در بند ۱۲ بخشنامه مذکور این سازمان، مستفاد از قانون ممنوعیت به کارگیری بازنشستگان مصوب ۱۳۹۵/۲/۲۰ و در راستای تبیین موارد مجاز به کارگیری بازنشستگان و اشخاص بازخرید شده (مستثنیات قانون) و با رعایت اصل صرفه جویی در هزینه‌های جاری، توجه به نیروهای جوان و خلاق و با ملحوظ داشتن انبوهی از نیروهای مازاد در شهرداریها و پیشگیری از افزایش هزینه‌ها به واسطه به کارگیری غیرضروری بازنشستگان، نسبت به اعلام مواردی از مصادیق استثناء شده در قانون مزبور در حوزه به کارگیری بازنشستگان مبادرت نموده است.

۳. نکته حائز اهمیت دیگر اینکه اساساً قانون مورد بحث، مشعر بر ممنوعیت به کارگیری بازنشستگان بوده و به کارگیری اشخاص مستثنی شده در زمره اختیارات دستگاه اجرایی می‌باشد و هیچ الزامی به بکارگیری بازنشستگان مستثنی شده توسط دستگاههای اجرایی (از جمله شهرداریها) در اجرای قانون مزبور وجود ندارد. لذا قید «می‌تواند» در متن تبصره ۲ ماده واحده قانون فوق و دلالت آن به دستگاه ذی‌ربط مؤید اختیاری بودن به کارگیری بازنشستگان تا میزان حداکثر یک سوم ساعات اداری کارمندان رسمی است و طبعاً هر دستگاه از جمله سازمان شهرداریها و دهیاری‌ها کشور بر حسب سیاست‌ها و مقتضیات و شرایط سازمان متبوع از جمله وضعیت نیروی انسانی و اعتبارات می‌تواند اقدام نماید. لذا بند (۱۲) بخشنامه بودجه مورد بحث در راستای ماده ۶۲ قانون شهرداری مصوب ۱۳۳۴ و ماده ۲۵ آیین‌نامه مالی شهرداریها صادر گردیده و از حیث شکل و ماهیت، هیچگونه مغایرتی با قوانین و مقررات ندارد.

۴. ظرف روزهای اخیر - شهریور ماه سال جاری - اصلاحات دیگری در قانون مبحث‌عنه، صورت گرفته و محدودیت بیشتری در به کارگیری بازنشستگان ایجاد کرده است. لذا با توجه به اصلاح قانون، اصلاح و اجرای بند ۱۲ بخشنامه آن، پس از ابلاغ اصلاحات اخیرالتصویب، خواهد بود. با این توضیح نیز، اساساً ابطال بند ۱۲ بخشنامه مبحث‌عنه، موضوعاً منتفی خواهد بود. بنابراین، با عنایت به جمیع مراتب معنونه و به‌استناد ماده ۱۰ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری، رد شکایت شاکی مورد استدعاست.»

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۷/۱۰/۲۵ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

هر چند در قانون ممنوعیت به کارگیری بازنشستگان مصوب سال ۱۳۹۵ و اصلاحیه آن به کارگیری افرادی که در اجرای قوانین و مقررات مربوطه بازنشسته یا بازخرید شده یا بشوند، در دستگاههای اجرایی موضوع ماده ۵ قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب سال ۱۳۸۶ و کلیه دستگاههایی که به نحوی از انحاء از بودجه عمومی کل کشور استفاده می‌کنند، ممنوع اعلام شده است، لیکن به موجب تبصره ۲ قانون مذکور مقرر شده: «دستگاههای موضوع این قانون در صورت لزوم می‌توانند از خدمات بازنشستگان متخصص با مدرک تحصیلی کارشناسی و بالاتر به صورت پاره وقت و ساعتی استفاده کنند. حداکثر ساعات مجاز برای استفاده از بازنشستگان، یک سوم ساعات اداری کارمندان رسمی است و حق الزحمه این افراد متناسب با ساعات کاری آنها حداکثر معادل یک سوم کارمندان رسمی همان شغل تعیین و پرداخت می‌شود.» با توجه به اینکه در بخشنامه بودجه سال ۱۳۹۷ شهرداریهای کل کشور که طی شماره ۳۹۰۳۱-۱۳۹۶/۹/۱۳ از سوی رییس سازمان شهرداریها و دهیاریهای وزارت کشور ابلاغ و شهرداریهای کل کشور مکلف به رعایت آن شده اند که به موجب بند ۱۲ جزء الف فصل سوم این بخشنامه به طور فراتر از قانون، هرگونه به کارگیری بازنشستگان را به طور مطلق ممنوع اعلام شده است و وزارت کشور نمی‌تواند فراتر از قانون برای شهرداریها ممنوعیت ایجاد کند در حالی که تبصره ۲ قانون ممنوعیت به کارگیری بازنشستگان به دستگاههای اجرایی اجازه به کارگیری نیروهای بازنشسته متخصص با مدرک تحصیلی کارشناسی و بالاتر را تا حداکثر یک سوم ساعات اداری کارمندان رسمی با لحاظ شرایط دیگر مقرر کرده است، بنابراین عموم «هرگونه به کارگیری» و «تحت هر عنوان» در مصوبه مورد اعتراض مستند به بند ۱

ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می‌شود.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - محمدکاظم بهرامی

شماره ۹۷۰۰۹۴۰
۱۳۹۷/۱۲/۲۶
بسمه تعالی

جناب آقای اکبرپور

رئیس هیأت‌مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران
با سلام

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۱۳۹۷/۱۲/۷ مورخ ۹۷۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۲۱۰۳ با موضوع: «ابطال بخشنامه شماره ۵۳/۰۲۰/۲۳۴۴۲۶ - ۱۳۹۶/۴/۲ سازمان امور اراضی کشور» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۷/۱۲/۷ شماره دادنامه: ۲۱۰۳ شماره پرونده: ۹۴۰/۹۷

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکی: آقای علی پناه فردی پورراکی

موضوع شکایت و خواسته: ابطال بخشنامه شماره ۵۳/۰۲۰/۲۳۴۴۲۶ - ۱۳۹۶/۴/۲ سازمان امور اراضی کشور

گردش کار: شاکی به موجب دادخواستی ابطال بخشنامه شماره ۵۳/۰۲۰/۲۳۴۴۲۶ - ۱۳۹۶/۴/۲ سازمان امور اراضی کشور را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که:

«ریاست محترم دیوان عدالت اداری

احتراماً همان گونه که مستحضرد حسب وکالتنامه پیوست، آقای خسرو فردی پورراکی اختیار تام در خصوص انتقال نسق زراعی اعطا نموده است که بنده هم طبق مقررات بر اساس وکالتنامه به مراجع ذیربط مراجعه نمودم و تقاضای انتقال نمودم متأسفانه اداره جهاد کشاورزی استناد به بخشنامه یاد شده نموده از هرگونه نقل و انتقال جلوگیری می‌نماید اجرای این بخشنامه عملاً از هرگونه معامله نسبت به این اراضی جلوگیری می‌نماید که این برخلاف روح قانون است و همچنین باعث می‌شود که مالکین در مواقع اضطراری و مشکلات اقتصادی و معیشتی نتوانند نسبت به ملک خود انجام معامله نمایند. هر چند که این اراضی معاملات آن به صورت عادی امکان‌پذیر است لیکن هر شخص خریدار نسبت به تنظیم سند اقدام خواهد کرد و با وجود معاملات عادی سازمان امور اراضی نمی‌تواند از تفکیک این اراضی جلوگیری نماید و خریدار حسب توافق با فروشنده به مطلوب خود خواهد رسید لذا اجرای چنین بخشنامه‌ای نه تنها مشکلی را حل نخواهد کرد بلکه اختلافات و درگیریهای فی مابین را به وجود خواهد آورد و همان طور که ماده ۲۱۹ قانون مدنی اشعار می‌دارد عقودی که بر طبق قانون واقع شده بین متعاملین لازم‌الاتباع است و ... و ماده ۲۲۰ قانون مدنی اشعار می‌دارد: عقود نه فقط متعاملین را به اجرای چیزی که در آن تصریح شده است ملزم می‌نماید بلکه به کلیه نتایجی هم که به موجب عرف و عادت و قانون حاصل می‌شود ملزم می‌نماید ملاحظه می‌گردد انتقال از توابع قهری عقد است و صدور چنین بخشنامه‌ای برخلاف قوانین حاکم می‌باشد و با قانون در تضاد و مغایر است، بنابراین حسب عرایض فوق از آنجا که اجرای چنین بخشنامه‌ای خلاف مقررات است و با روح قانون سازگار نیست تقاضای ابطال بخشنامه مورد استدعاست.»

متن بخشنامه مورد شکایت به شرح زیر است:

«رئیس محترم سازمان جهاد کشاورزی استان

سلام علیکم

با احترام نظر به آسیب شناسی صورت گرفته در خصوص دلایل تغییر کاربری اراضی کشاورزی و بررسی مبانی آن در سطح کشور و ضرورت حفظ یکپارچگی اراضی زراعی و باغی و جلوگیری از خرد شدن اراضی، صدور اسناد مشاعی که منجر به سهمیه‌بندی و یا قطعه‌بندی و تفکیک اراضی به قطعات کوچک می‌شود برخلاف هدف قانونگذار در ماده ۲ قانون جلوگیری از خرد شدن اراضی کشاورزی و ایجاد قطعات مناسب فنی، اقتصادی مصوب ۱۳۸۵/۱۱/۲۱ مجمع تشخیص مصلحت نظام است و مقدمات خرد شدن اراضی و نقل و انتقال آنها به قطعات کوچک را به وجود می‌آورد. به نحوی که شرکتهای تعاونی مسکن و یا اشخاص حقیقی و حقوقی دیگر با خرید اراضی کشاورزی یکپارچه و مستعد که دارای مالک یا مالکین محدود است را به اعضاء خود به صورت مشاع و در متراژهای بسیار خرد منتقل می‌نمایند.

بررسیهای انجام شده نشان می‌دهد اکثر این نقل و انتقالهای مشاعی با پاسخ مثبت مدیریت جهاد کشاورزی شهرستانها صورت گرفته است که امکان طرح دعوی در مراجع قضایی

هم وجود ندارد و به همین جهت در صورت عدم صرفه اقتصادی کشت اراضی در مقیاس‌های کوچک می‌باشد. این امر ضمن جلوگیری از اجرای صحیح قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغها و قانون جلوگیری از خرد شدن اراضی کشاورزی و ایجاد قطعات مناسب فنی و اقتصادی، برخلاف هدف غایی مقنن بوده و آسیبهای جبران ناپذیری را به بخش وارد نموده است لذا به موجب اختیار حاصل از قوانین فوق‌الذکر و در اجرای بند «ج» ماده ۶ اساسنامه سازمان امور اراضی کشور و ماده ۶ قانون منع فروش و واگذاری اراضی فاقد کاربری مسکونی برای امر مسکن به شرکتهای تعاونی مسکن مصوب ۱۳۸۱/۵/۶ مجلس شورای اسلامی، هرگونه نقل و انتقال مشاع اراضی زراعی و باغها به سهامهای کوچک و با مساحت‌های کوچک که جز برای استفاده مسکونی متصور نخواهد بود، از تاریخ ابلاغ این بخشنامه ممنوع اعلام می‌شود.

خواهشمند است به کلیه مدیریتهای جهاد کشاورزی شهرستانها ابلاغ نمایند تا از صدور هرگونه مجوز برای درخواست تفکیک اراضی برای موارد مذکور خودداری و استعلام‌های واصله را دقیقاً بررسی و از تفکیک اراضی به قطعات کوچکتر از نصابهای ابلاغی به صورت افزایی یا مشاعی جلوگیری نمایند. رئیس سازمان امور اراضی کشور»

علیرغم ارسال نسخه ثانی دادخواست و ضمائم آن برای طرف شکایت تا زمان رسیدگی به پرونده در هیأت عمومی دیوان عدالت اداری هیچ پاسخی از طرف شکایت واصل نشده است. هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۷/۱۲/۷ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

نظر به اینکه در ماده ۲ قانون جلوگیری از فروش اراضی کشاورزی و ایجاد قطعات مناسب فنی، اقتصادی مصوب سال ۱۳۸۵ صرفاً تفکیک و افزای اراضی کشاورزی ممنوع شده و صدور سند مشاعی برای املاک مشاعی به میزان سهام هر مالک بلامانع اعلام شده است ولی در بخشنامه شماره ۹۷۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۲۱۱۴ مورخ ۱۳۹۷/۷/۱۷ با موضوع: «ابطال ماده ۵ تعرفه عوارض و بهای خدمات شورای اسلامی شهر قم در سال ۱۳۹۷ در اجرای مقررات ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - محمد کاظم بهرامی

شماره ۹۷۰۱۹۹۹

۱۳۹۷/۱۲/۲۶

بسمه تعالی

جناب آقای اکبر پور

رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران
با سلام

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۹۷۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۲۱۱۴ مورخ ۱۳۹۷/۷/۱۷ با موضوع: «ابطال ماده ۵ تعرفه عوارض و بهای خدمات شورای اسلامی شهر قم در سال ۱۳۹۷ در اجرای مقررات ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۷/۱۲/۷ شماره دادنامه: ۲۱۱۴ شماره پرونده: ۱۹۹۹/۹۷

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکي: آقای محمد زارعی

موضوع شکایت و خواسته: ابطال مواد ۵ و ۶ تعرفه عوارض و بهای خدمات شورای اسلامی شهر قم در سال ۱۳۹۷ در اجرای مقررات ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری

گردش کار: آقای محمد زارعی به موجب درخواستی ابطال مواد ۵ و ۶ تعرفه عوارض و بهای خدمات شورای اسلامی شهر قم در سال ۱۳۹۷ را در اجرای مقررات ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که:

«هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

سلام علیکم

نظر به اینکه شورای اسلامی شهر قم در بیست و هشتمین جلسه شورا مورخ ۱۳۹۶/۱۱/۳ طبق نامه شماره ۸۴۸۱-۱۳۹۶/۱۱/۳ خطاب به شهرداری قم ارسال گردیده

۱- طبق ماده ۵۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده سال ۱۳۸۷ برقراری عوارض بر درآمدهای ماخذ محاسبه مالیات ممنوع اعلام شده است.

۲- طبق ماده ۵۲ و ۵۹ قانون مالیاتهای مستقیم مالیات نقل و انتقال برای واگذاری حقوق و املاک مشخص شده است و برقراری عوارض علاوه بر آن فاقد وجاهت قانونی است.

۳- بر اساس رأی دیوان به شماره ۷۹۹-۱۳۹۱/۱۱/۲ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری برقراری عوارض بر نقل و انتقال ابطال شده است.

۴- رأی شماره ۲۴۳-۱۳۹۵/۴/۱ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری دال بر ابطال عوارض بر اموال غیرمنقول توسط شهرداری شهر کرج.

۵- رأی شماره ۱۰۱۸-۱۳۹۶/۶/۱۷ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

۶- دادنامه شماره ۱۱۴۶-۱۳۹۶/۱۱/۱۰ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در خصوص ابطال تعرفه عوارض سالهای ۱۳۹۴ و ۱۳۹۵ شهر برازجان

۷- رأی شماره ۴۲۹-۱۳۹۶/۵/۱۰ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری.

۸- رأی شماره ۴۴۳-۱۳۹۶/۵/۱۰ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری.

۹- رأی شماره ۴۶۴-۱۳۹۰/۱۰/۲۶ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

۱۰- رأی شماره ۱۹۰۶-هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در خصوص ابطال مصوبه شهرداری برازجان.

۱۱- رأی شماره ۱۹۱۰-۱۳۹۱/۳/۲۷ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در خصوص تعرفه عوارض همدان.

۱۲- رأی شماره ۱۱۴۲ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در خصوص ابطال عوارض بندر گز.

۱۳- رأی شماره ۷۰۸ الی ۷۱۵ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در خصوص ابطال تعرفه عوارض شهر قدس.

۱۴- رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره ۱۰۵۷-۱۳۹۷/۴/۱۱ در مورد ابطال مصوب شهر شیراز.

در نتیجه با توجه به استدلالات فوق تقاضای ابطال مواد ۵ و ۶ دفترچه عوارض شورای شهر قم برای اجرا در سال ۱۳۹۷ مورد استدعاست و با عنایت به ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان تقاضای رسیدگی خارج از نوبت و همچنین با توجه به اینکه این مصوبه حقوقی را از اشخاص تضییع می‌نماید طبق ماده ۱۳ تقاضای ابطال آن از تاریخ تصویب دارم.»

متن تعرفه مورد اعتراض به قرار زیر است:

«ماده ۵ - عوارض بر معاملات غیرمنقول:

۱- ۵٪ عوارض از بهای عرصه و اعیان املاک مسکونی به قیمت منطقه‌ای روز موضوع ماده ۶۴ قانون مالیاتهای مستقیم.

۲- ۵٪ عوارض از بهای عرصه و اعیان املاک تجاری به قیمت منطقه‌ای روز موضوع ماده ۶۴ قانون مالیاتهای مستقیم.

۳- ۵٪ عوارض از بهای عرصه و اعیان املاک اداری و سایر، به قیمت منطقه‌ای روز موضوع ماده ۶۴ قانون مالیاتهای مستقیم.

۴- ۵٪ مستاجرین مغازه‌های شهرداری که قصد دارند سرقفلی مغازه‌های خود را به شخص ثالث واگذار نمایند، موظفند با نظر کارشناس رسمی دادگستری ۵٪ عوارض از مبلغ سرقفلی تعیین شده را تحت عنوان (حق‌الرضایه مالک) به شهرداری پرداخت نمایند.

۵- ۵٪ عوارض از حق واگذاری (سرقفلی) املاک تجاری در زمان نقل و انتقال.

تبصره: در صورتی که در نقل و انتقال اراضی و املاک، بنا به هر دلیل از شهرداری استعلام نگردد طرفین معامله پس از تنظیم سند نقل و انتقال، متضامناً مسئول و پاسخگوی کلیه تعهدات قانونی و بدهیهای مربوط به ملک که تا زمان تنظیم سند، طبق قوانین محقق و مسلم بوده، می‌باشند و صدور هرگونه مفاصاحساب از سوی شهرداری، منوط به دریافت عوارض نقل و انتقال به دفعات انجام شده و سایر بدهیهای ملک از آخرین انتقال گیرنده به نرخ روز می‌باشد.»

رئیس دیوان عدالت اداری صرفاً رسیدگی به ماده ۵ تعرفه عوارض و بهای خدمات شورای اسلامی شهر قم در سال ۱۳۹۷ را در اجرای مقررات ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ به هیأت عمومی ارجاع کرد.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۷/۱۲/۷ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان و با حضور نماینده معرفی شده از طرف شکایت تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

مطابق ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ مقرر شده است که: «چنانچه مصوبه‌ای در هیأت عمومی ابطال شود، رعایت مفاد رأی هیأت عمومی در مصوبات بعدی الزامی است. هرگاه مراجع مربوط مصوبه جدیدی مغایر رأی هیأت عمومی تصویب کنند، رئیس دیوان موضوع را خارج از نوبت، بدون رعایت مفاد ماده ۸۳ قانون مذکور و فقط با دعوت نماینده مرجع تصویب‌کننده در هیأت عمومی مطرح می‌نماید.» نظر به اینکه در آراء شماره ۷۹۹-۱۳۹۱/۱۱/۲ و ۲۴۳-۱۳۹۵/۴/۱ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری مصوبات تعدادی از شوراهای اسلامی شهرهای کشور به ترتیب مبنی بر تعیین عوارض بر معامله املاک، مستغلات، مستحقات و سرقتی و عوارض نقل و انتقال عرصه، اعیانی، سرقتی تجاری، اداری و صنعتی به لحاظ مغایرت با قانون و خروج از حدود اختیارات ابطال شده است و شورای اسلامی شهر قم در ماده ۵ تعرفه عوارض سال ۱۳۹۷ تحت عنوان عوارض بر معاملات غیرمنقول در قسمتهای ۱- ۵، ۲- ۵، ۳- ۵ و ۵- ۵ به ترتیب به وضع عوارض از بهای عرصه و اعیان املاک مسکونی و تجاری، اداری و سایر و عوارض از حق واگذاری (سرقتی) املاک تجاری مبادرت کرده است، بنابراین قسمتهای یاد شده از ماده ۵ تعرفه عوارض سال ۱۳۹۷ به لحاظ مغایرت با آراء هیأت عمومی و با استناد به بند ۱ ماده ۱۲ و مواد ۸۸، ۹۲ و ۱۳ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ از تاریخ تصویب ابطال می‌شود.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - محمدکاظم بهرامی

شماره ۹۷۰۲۵۲۰

۱۳۹۷/۱۲/۲۶

بسمه تعالی

جناب آقای اکبر پور

رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

با سلام

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۹۷۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۲۱۱۵ مورخ ۱۳۹۷/۱۲/۷ با موضوع: «ابطال ماده ۱۸ تعرفه عوارض و بهای خدمات سالهای ۱۳۹۴ الی ۱۳۹۶ شورای اسلامی شهر قم در اجرای مقررات ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۷/۱۲/۷ شماره دادنامه: ۲۱۱۵ شماره پرونده: ۲۵۲۰/۹۷

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکلی: آقای فریبرز وفاجو

موضوع شکایت و خواسته: ابطال ماده ۱۸ تعرفه عوارض و بهای خدمات سالهای ۱۳۹۴ الی ۱۳۹۶ شورای اسلامی شهر قم در اجرای مقررات ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری

گردش کار: شاکلی به موجب دادخواستی ابطال ماده ۱۸ تعرفه عوارض و بهای خدمات سالهای ۱۳۹۴ الی ۱۳۹۶ شورای اسلامی شهر قم را در اجرای مقررات ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که:

«سلام علیکم

احتراماً مستند به ماده ۱۰ و ۱۷ قانون دیوان عدالت اداری به استحضار می‌رساند: شورای اسلامی شهر قم مبادرت به تصویب مصوباتی برای اخذ عوارض از مهندسیین ناظر و طراح برای سالهای ۱۳۹۴ و ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ نموده که در دفترچه‌های مربوطه درج شده و ملاک عمل شهرداری می‌باشد. این در حالی است که قبلاً به موجب شماره دادنامه‌های ۱۰۰ - ۱۳۹۵/۲/۲۸ (در مورد عوارض سال ۱۳۹۲) و ۶۶۴ - ۱۳۹۱/۹/۲۷ (در سالهای ۱۳۸۸ و ۱۳۸۷) با تغییر شکل مصوبه و برخلاف تبصره ماده ۱۱ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مبادرت به تصویب مصوبه‌ای مشابه نموده و مهندسیین را مکلف به پرداخت عوارض نموده و در صدد اخذ آن بوده حتی در این راستا موضوع را در برخی موارد در کمیسیون ماده ۷۷ مطرح کرده است که خوشبختانه با صدور دستور موقت از سوی شعب دیوان اعمال برخی از آنها متوقف شده است. درحال حاضر نیز باتوجه به آن که تعیین عوارض یاد شده خلاف قانون و خلاف رأی‌های الزام آور هیأت عمومی دیوان عدالت اداری است که برای دستگاههای اجرایی لازم‌الاتباع است استدعای نقض مصوبه مذکور را با در نظر گرفتن ماده ۹۲ قانون داشته و همچنین خواستار صدور دستور موقت جهت عدم اجرایی کردن مصوبه مذکور توسط شهرداری به دلیل عدم امکان

عملی عودت مبالغ دریافت شده با توجه به زمان بر بودن فرایند دادرسی و مؤثر بودن (رأی احتمالی لغو به جهت سوابق موجود) از زمان صدور رأی و در نتیجه تضییع حق افراد مطابق ماده ۳۴ قانون مورد تقاضا می‌باشد.

مغایرت‌های قانونی مصوبه به شرح ذیل می‌باشد:

الف - مغایرت با مواد قانون مالیات بر ارزش افزوده در مورد ممنوعیت برقراری هرگونه عوارض و سایر وجوه برای انواع کالای وارداتی و تولیدی همچنین ارائه خدمات که در این قانون تکلیف مالیات و عوارض آن مشخص شده است به تعیین عوارض بر درآمد مهندسان که مآخذ تعیین مالیات می‌باشد.

ب - مغایرت با ماده قانون مالیات بر ارزش افزوده مبنی بر ممنوعیت دریافت هرگونه عوارض از واردکنندگان کالا، تولیدکنندگان کالا و ارائه‌دهندگان خدمات وجود مصداق ارائه خدمات بودن خدمات طراحی و نظارت توسط مهندسان ساختمان.

ج - مغایرت با ماده ۴ آیین‌نامه وضع و وصول عوارض شهرداری و ... در مورد مرجع وصول عوارض و الزام دفاتر مهندسی به اخذ و جمع‌آوری عوارض از مهندسان و تحویل به شهرداری.

د - مغایرت با تبصره ماده ۱۱ قانون دیوان عدالت اداری مبنی بر الزام بر اجرای احکام دیوان توسط شورای شهر و ... و در نظر گرفتن مورد در مصوبات بعدی) با توجه به صدور رأی‌های ۱۰۰ و ۶۶۴ سالهای ۱۳۹۱ و ۱۳۹۵.

ه - مغایرت با مصوبات هیأت عمومی دیوان عدالت اداری شماره ۱۰۰ - ۲/۲۸

۱۳۹۵ (در مورد عوارض سال ۱۳۹۲) و شماره ۶۶۴ - ۱۳۹۱/۹/۲۷ (در مورد عوارض سال ۱۳۸۸ و ۱۳۸۷).

متن تعرفه‌های مورد اعتراض به قرار زیر است:

الف) تعرفه عوارض و بهای خدمات شهرداری قم در سال ۱۳۹۴:

«ماده ۱۸ - عوارض مشاغل مهندسیین طراح و ناظر:

عوارض سالیانه در سه دسته، به شرح ذیل اخذ می‌گردد:

پایه سه ۱/۲۰۰/۰۰۰ ریال

پایه دو ۳/۰۰۰/۰۰۰ ریال

پایه یک ۴/۸۰۰/۰۰۰ ریال»

ب) تعرفه عوارض و بهای خدمات شهرداری قم در سال ۱۳۹۵:

«ماده ۱۸ - عوارض مشاغل مهندسیین طراح و ناظر:

عوارض سالیانه در سه دسته، به شرح ذیل اخذ می‌گردد:

پایه سه ۱/۴۴۰/۰۰۰ ریال

پایه دو ۳/۶۰۰/۰۰۰ ریال

پایه یک ۵/۷۶۰/۰۰۰ ریال»

ج) تعرفه عوارض و بهای خدمات شهرداری قم در سال ۱۳۹۶:

«ماده ۱۸ - عوارض دفاتر مهندسیین ناظر و طراح و محاسب و سایر مهندسیین (اعم

از حقیقی یا حقوقی):

از دفاتر مهندسیین ناظر و طراح و محاسب و سایر مهندسیین که در قالب گروه‌های مهندسی در این اماکن فعالیت می‌نمایند، به ازای هر نفر مهندس، سالیانه به شرح ذیل عوارض دریافت گردد:

پایه سه ۱/۵۰۰/۰۰۰ ریال

پایه دو ۴/۰۰۰/۰۰۰ ریال

پایه یک ۷/۰۰۰/۰۰۰ ریال

تبصره ۱: چنانچه سازمان نظام مهندسی ساختمان با تنظیم تفاهم‌نامه با شهرداری، نسبت به وصول عوارض اقدام نماید، به ازای هر نفر مهندس، سالیانه به شرح ذیل پرداخت نماید.

تبصره ۲: فهرست درجه بندی، ابتدای هر سال ابلاغ می‌گردد.

رئیس دیوان عدالت اداری رسیدگی به موضوع را در اجرای مقررات ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ به هیأت عمومی ارجاع کرد. هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۷/۱۲/۷ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان و با حضور نماینده معرفی شده از طرف شکایت تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

مطابق ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ مقرر شده است که: «چنانچه مصوبه‌ای در هیأت عمومی ابطال شود، رعایت مفاد رأی هیأت عمومی در مصوبات بعدی الزامی است. هرگاه مراجع مربوط مصوبه جدیدی مغایر رأی هیأت

تفکیک و نقل و انتقال) که بدون رعایت مفاد آراء هیأت عمومی آن دیوان عوارض تفکیک وضع نموده است، مورد استدعاست.»

متعاقباً شاکیان به موجب نامه‌ای که به شماره ۹۷-۱۹۹۷-۱ مورخ ۱۳۹۷/۹/۵ ثبت دفتر اداره کل امور هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری شده، اعلام کرده اند که:

«مدیرکل محترم هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

سلام علیکم، احتراماً اینجانبان حمیدرضا جهانی راد و مجید شاه حسینی شاکیان پرونده ۱۹۹۷/۹۷ مبنی بر شکایت و خواسته موضوع، بدین وسیله اصلاح می‌گردد خواسته موضوع شکایت ابطال ماده ۱۲، بند ۵، گزینه ۱ (جهت زمینهای تا ۵۰۰ مترمربع p1 محاسبه می‌گردد) مصوبه شورای اسلامی شهرستان گنبد کاووس می‌باشد. لذا خواهشمند است با عنایت به بُعد مسافت و شرایط سخت ایاب و ذهاب برای اینجانبان نسبت به پذیرش درخواست کتبی اینجانبان دستورات لازم را مبذول فرمایید.»

متن مقرر مورد اعتراض به شرح زیر است:

«تعرفه عوارض و بهای خدمات شهری سال ۱۳۹۷ و بعد از آن، شهرداری گنبد کاووس

.....

۱۲-۵: هرگونه تخلف از موضوع این قانون در تفکیک یا افراز اراضی، جرم تلقی شده و متخلفین، طبق قانون مجازات اسلامی و قانون تخلفات اداری تحت پیگرد قانونی قرار خواهند گرفت.

۱) جهت زمینهای تا ۵۰۰ مترمربع p1 محاسبه می‌گردد.»

رئیس دیوان عدالت اداری رسیدگی به موضوع را در اجرای ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ به هیأت عمومی ارجاع کرد.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۷/۱۲/۱۴ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد. نمایندگان طرف شکایت علیرغم دعوت برای شرکت در جلسه، حضور نیافتند، فلذا هیأت عمومی پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

مطابق ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲، مقرر شده است که: «چنانچه مصوبه‌ای در هیأت عمومی ابطال شود، رعایت مفاد رأی هیأت عمومی در مصوبات بعدی الزامی است. هرگاه مراجع مربوط، مصوبه جدیدی مغایر رأی هیأت عمومی تصویب کنند، رئیس دیوان موضوع را خارج از نوبت، بدون رعایت مفاد ماده ۸۳ قانون مذکور و فقط با دعوت نماینده مرجع تصویب‌کننده در هیأت عمومی مطرح می‌نماید.»

نظر به اینکه در رأی شماره ۲۷۵ - ۱۳۹۱/۵/۲۶ و سایر دادنامه‌های مندرج در آن مصوبات تعدادی از شوراهای اسلامی شهرهای کشور مبنی بر دریافت عوارض تفکیک و افراز به لحاظ مغایرت با قانون و خروج از حدود اختیارات ابطال شده است و شورای اسلامی شهر گنبد کاووس در تصویب فراز اول بند ۱۲-۵ ماده ۱۲ تعرفه عوارض محلی سال ۱۳۹۷ با عنوان عوارض تفکیک عرصه (قانون اصلاح ماده ۱۰۱ قانون شهرداری) جهت زمینهای تا ۵۰۰ مترمربع عوارض وضع کرده است، بنابراین قسمت مذکور از بند ۱۲-۵ ماده ۱۲ تعرفه عوارض یادشده به لحاظ مغایرت با مفاد آراء هیأت عمومی به‌استناد بند ۱ ماده ۱۲ و مواد ۹۲ و ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می‌شود.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - محمدکاظم بهرامی

شماره ۹۷۰۱۴۸۲ ۱۳۹۷/۱۲/۲۶
بسمه تعالی

جناب آقای اکبرپور

رئیس هیأت‌مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران
با سلام

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۹۷۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۲۱۳۴ مورخ ۱۳۹۷/۱۲/۱۴ با موضوع: «ابطال بند ۱۲ دفترچه عوارض محلی شورای اسلامی شهر اسلامشهر در اجرای مقررات ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد. مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۷/۱۲/۱۴ شماره دادنامه: ۲۱۳۴ شماره پرونده: ۱۴۸۲/۹۷

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکي: آقای امید محمدی

عمومی تصویب کنند، رئیس دیوان موضوع را خارج از نوبت، بدون رعایت مفاد ماده ۸۳ قانون مذکور و فقط با دعوت نماینده مرجع تصویب‌کننده در هیأت عمومی مطرح می‌نماید.» نظر به اینکه در آراء شماره ۶۶۴ - ۱۳۹۱/۹/۲۷ و ۱۰۰ - ۱۳۹۵/۲/۲۸ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری مصوبات شورای اسلامی شهر قم مبنی بر دریافت عوارض مشاغل مهندسیین طراح و ناظر (بر اساس هر مترمربع) و عوارض بر درآمد حق‌النظاره مهندسان به لحاظ مغایرت با قانون و خروج از حدود اختیارات ابطال شده است و شورای اسلامی شهر قم در تصویب ماده ۱۸ تعرفه عوارض سالهای ۱۳۹۴، ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ به ترتیب عوارض، عوارض مشاغل مهندسیین طراح و ناظر و عوارض دفاتر مهندسیین ناظر و طراح و محاسب و سایر مهندسیین (اعم از حقیقی یا حقوقی) را وضع کرده است، بنابراین ماده ۱۸ از تعرفه سالهای یاد شده به لحاظ مغایرت با آراء هیأت عمومی با استناد به بند ۱ ماده ۱۲ و مواد ۸۸ و ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می‌شود.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - محمدکاظم بهرامی

شماره ۹۷۰۱۹۹۷ ۱۳۹۷/۱۲/۲۶
بسمه تعالی

جناب آقای اکبرپور

رئیس هیأت‌مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران
با سلام

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۹۷۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۲۱۳۴ مورخ ۱۳۹۷/۱۲/۱۴ با موضوع: «ابطال فراز اول بند ۱۲-۵ از ماده ۱۲ تعرفه عوارض محلی شورای اسلامی شهر گنبد کاووس در اجرای ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۷/۱۲/۱۴ شماره دادنامه: ۲۱۳۲ شماره پرونده: ۱۹۹۷/۹۷

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکي: آقایان حمیدرضا جهانی راد و مجید شاه حسینی

موضوع شکایت و خواسته: ابطال شماره ۱ بند ۱۲-۵ از ماده ۱۲ دفترچه عوارض محلی شورای اسلامی شهر گنبد کاووس در اجرای ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲

گردش کار: آقایان حمیدرضا جهانی راد و مجید شاه حسینی به موجب دادخواستی ابطال شماره ۱ بند ۱۲-۵ از ماده ۱۲ دفترچه عوارض محلی شورای اسلامی شهر گنبد کاووس در اجرای ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده اند که:

«ریاست محترم دیوان عدالت اداری

با سلام و احترام، متأسفانه شهرداری گنبد کاووس به استناد مصوبه شورای اسلامی این شهرستان در ازای درخواست قانونی اینجانبان در خصوص تفکیک یک قطعه زمین مسکونی ملکی به مساحت ۳۴۵/۷۲ مترمربع دارای پلاک ثبتی ۱۴/۹۶۲ بخش ۱۰ حوزه ثبتی گنبد برخلاف مصوبات هیأت عمومی آن دیوان درخواست اخذ مبلغ هنگفتی تحت عنوان عوارض تفکیک محلی و عوارض نقل و انتقال املاک نموده است. نظر به اینکه مطابق ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ مقرر شده است که «چنانچه مصوبه‌ای در هیأت عمومی ابطال شود، رعایت مفاد رأی هیأت عمومی در مصوبات بعدی الزامی است. هرگاه مراجع مربوط مصوبه جدیدی مغایر رأی هیأت عمومی تصویب کنند، رئیس دیوان موضوع را خارج از نوبت، بدون رعایت مفاد ماده ۸۳ قانون مذکور و فقط با دعوت نماینده مرجع تصویب‌کننده در هیأت عمومی مطرح می‌نماید.» و با عنایت به اینکه آراء سابق الصدور به شماره ۱۰۱۸ - ۱۳۹۳/۶/۱۷، ۲۷۵ - ۱۳۹۱/۵/۱۶، ۶۲۷ - ۱۳۹۱/۹/۲۰، ۴۹۲ - ۱۳۸۹/۱۱/۴ و ۴۵۹ - ۱۳۸۹/۱۰/۲۰ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری مصوبات مشابه مصوبه مشتکی‌عنه موضوع شکایت توسط تعدادی از شوراهای اسلامی شهرهای مختلف در خصوص وضع عوارض تفکیک و تغییر کاربری به لحاظ مغایرت با قانون ابطال نموده است، مضافاً به اینکه استانداری استان گلستان در ابلاغیه پیوستی مربوط به سیاستهای اجرایی بودجه سال ۱۳۹۷ به شهرداری در بندهای دوم و سوم ماده ۳۶ صریحاً به استناد آرای متعدد آن دیوان وضع و اخذ عوارض تفکیک و انتقال را غیرقانونی دانسته و منع نموده است. لذا با استناد به دادنامه شماره ۷۳۰ - ۱۳۹۶/۸/۲ هیأت عمومی آن دیوان درخواست ابطال مصوبه غیرقانونی شورای اسلامی شهرستان گنبد کاووس در تصویب عوارض موضوع شکایت (عوارض

ردیف	تاریخ	دادنامه	موضوع رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری	مرجع تصویب کننده عوارض
۶	۸۹/۱۰/۲۰	۴۵۹	ابطال مصوبه چهل (پ) کمیسیون مورخ ۱۳۸۷/۱۱/۱۷ شورای اسلامی شهر قم (مبنی بر اخذ چهل درصد قیمت منطقه‌ای با عنوان توافق یا بهای خدمات ناشی از تفکیک)	شورای اسلامی شهر قم
۷	۸۹/۱۱/۴	۴۹۲	اختصاص قسمتی از املاک متقاضیان تفکیک و افراز به شهرداری به طور رایگان و یا وصول مبلغی به عنوان هزینه خدمات مذکور به منظور صدور پروانه احداث بنا خلاف قانون می‌باشد.	شورای اسلامی شهر خمین
۸	۹۰/۸/۹	۳۳۶	ابطال بندهای ۳-۴-۱۶ طرح تفصیلی شهر کرمان و مصوبه شماره ۱۳۸۰/۱۰/۱۸-۱۷۷۴ شورای اسلامی شهر کرمان در آن قسمت که متضمن دریافت قسمتی از اراضی مورد تفکیک و یا افراز به عنوان تأمین احتیاجات عمومی شهری است	شورای اسلامی شهر کرمان
۹	۹۱/۹/۷	۳۸۱	ابطال مصوبه شماره ۷۵۵۵/ش الف س - ۸۷/۱۰/۳ شورای اسلامی شهر شیراز در برقراری عوارض مالیات بر ارزش افزوده تفکیک و افراز اراضی	شیراز
۱۰	۹۱/۵/۱۶	۲۷۵	ابطال مصوبه یکصد و هفتاد و هفتمین جلسه شورای اسلامی شهر قم مورخ ۱۳۸۷/۶/۲۵ که متضمن دریافت قسمتی از اراضی مورد درخواست تفکیک است (به عنوان عوارض بهای خدمات)	شورای اسلامی شهر قم
۱۱	۹۱/۹/۱۳	۶۲۱	ابطال مصوبه شماره ۳۱۰۶/ش - ۱۳۸۳/۷/۱۸ شورای اسلامی شهر مشهد (غیرقانونی بودن دریافت بخشی از اراضی اشخاص به عنوان عوارض تفکیک زمین)	شورای اسلامی شهر مشهد
۱۲	۹۱/۹/۲۰	۶۲۷	ابطال بخش (الف) و بندهای ۱ الی ۷ از بخش (ج) مصوبه شماره ۵۱۰۶ - ۱۳۸۳/۱۱/۸ (غیرقانونی بودن دریافت بخشی از اراضی اشخاص به عنوان عوارض تفکیک زمین)	شورای اسلامی شهر گرگان
۱۳	۹۱/۹/۲۰	۶۳۴	ابطال دستورالعمل شماره ۳۶۲۸ - ۱۳۸۱/۹/۲۳ در موضوع اخذ عوارض تفکیک مجدد، مصوب جلسه ۲۵۷ شورای اسلامی شهر گرگان	شورای اسلامی شهر گرگان
۱۴	۹۲/۱/۲۶	۳۹	ابطال اطلاق بندهای ۱ و ۲ ماده ۱۸ مصوبه تعیین عوارض محلی سال ۱۳۸۹ شورای اسلامی شهر اردبیل مبنی بر دریافت عوارض ناشی از تفکیک از این حیث که شامل اراضی کمتر از ۵۰۰ مترمربع می‌شود.	شورای اسلامی شهر اردبیل
۱۵	۹۳/۶/۱۷	۱۰۱۸	ابطال قسمتهایی از تعرفه بهای خدمات شهرداری اراک مورد عمل از ۱۳۹۳/۱/۱	شورای اسلامی شهر اراک
۱۶	۹۴/۹/۱۰	۱۰۸۶	ابطال قسمتی از کد ۱۲۰۴ مصوبه مورخ ۱۳۸۳/۱۱/۳ شورای اسلامی شهر ماهدشت در مورد تعیین سرانه خدماتی درخصوص تفکیک اراضی	ماهدشت
۱۷	۹۴/۱۲/۱۸	۱۳۱۰	ابطال ماده واحده مصوبه شماره ۴۰۳۰/ش الف س - ۱۳۸۶/۱۱/۱۴ و تبصره‌های ۶ و ۸ آن و مصوبه اصلاحی آن به شماره ۸۵۹۶ - ۱۳۸۷/۱۱/۸ از تاریخ تصویب (ابطال عوارض تفکیک)	شورای اسلامی شهر شیراز
۱۸	۹۵/۲/۲۸	۹۷	ماده ۲۲ از مصوبه شماره ۳۸۸ - ۱۳۹۰/۱۱/۱۲ شورای اسلامی شهر گرگان در خصوص وضع عوارض برای تفکیک اعیانی اعم از مسکونی تجاری خدماتی اداری و سایر مغایر قانون است و ابطال می‌شود	شورای اسلامی شهر گرگان
۱۹	۹۵/۴/۱	۲۴۴	بندهای ۳ و ۴ و ۵ بخش ۱۲ فصل دوم دفترچه عوارض و بهای خدمات سال ۱۳۹۴ شهرداری کرج در خصوص عوارض تفکیک عرصه از تاریخ تصویب مندرج در دفترچه عوارض و بهای خدمات سال ۱۳۹۴ شهرداری کرج، در حضور عضو شورای شهر کرج، منتج به نتیجه ابطال مصوبه از تاریخ تصویب	شورای اسلامی شهر کرج
۲۰	۹۵/۵/۱۹	۳۴۲	ابطال بند ۱ ماده ۱۷ تعرفه عوارض و بهای شهری در سال ۱۳۹۴ شورای اسلامی شهر گرگان (ابطال عوارض تفکیک عرصه موضوع ماده ۱۰۱ قانون شهرداری در مورد اراضی با مساحت ۵۰۰ متر کمتر)	گرگان
۲۱	۹۵/۹/۱۶	۶۸۶ الی ۶۹۵	ابطال تعرفه عوارض شورای اسلامی شهرهای مختلف در خصوص وضع عوارض تفکیک (اعم از عرصه و اعیان)	شهریار، گرگان، خوی، شهر جدید هشتگرد، ماهدشت، شهرقدس، گنبدکادو، صفادشت، کلیشاد و سوادجان
۲۲	۹۵/۹/۱۶	۶۹۶	ابطال مصوبه شماره ۲۴۰۷ - ۱۳۸۹/۱۱/۳ شورای اسلامی شهر شاندیز در خصوص وضع عوارض کسری حد نصاب تفکیک	شاندیز
۲۳	۹۵/۹/۱۶	۶۹۷ و ۶۹۸	آن قسمت از بندهای ذیل ماده ۱۳ تعرفه عوارض محلی شهرداری بازرگان که اخذ عوارض نسبت به اراضی کمتر از ۵۰۰ متر را تجویز می‌کند مغایر حکم مقنن بوده و قابل ابطال است ابطال اخذ عوارض حق تفکیک	شهر بازرگان
۲۴	۹۵/۹/۳۰	۷۵۳	ابطال تبصره ۱۱ ماده ۴۳ تعرفه عوارض شورای اسلامی شهر همدان در سال ۱۳۹۵ در خصوص وضع عوارض تفکیک اراضی و ساختمان	همدان
۲۵	۹۵/۹/۳۰	۷۷۰ و ۷۷۱	ابطال ماده ۲۲ و کلیه بندهای ذیل آن از تعرفه عوارض محلی سال ۱۳۹۱ مصوب شورای اسلامی شهر میانه مبنی بر واگذاری قسمتی از ملک و عوارض به شهرداری برای تغییر کاربری و تفکیک	میانه
۲۶	۹۵/۱۰/۷	۷۷۳	ابطال بند ۱۱ و بند ۱۶ دفترچه عوارض شورای اسلامی شهر ماهدشت در سال ۱۳۹۵ در خصوص وضع عوارض ناشی از اجرای طرحهای توسعه شهری از تاریخ تصویب (عوارض ارزش افزوده ناشی از تفکیک و افراز)	ماهدشت

موضوع شکایت و خواسته: ابطال بند ۱۲ دفترچه عوارض محلی شورای اسلامی شهر اسلامشهر در اجرای مقررات ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲

گردش کار: شاکی به موجب دادخواستی ابطال بند ۱۲ دفترچه عوارض محلی شورای اسلامی شهر اسلامشهر در اجرای مقررات ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که:

«ریاست محترم دیوان عدالت اداری

با سلام و دعای خیر

احتراماً، اینجانب امید محمدی در جهت تبیین خواسته به استحضار آن عالی مقام می‌رساند، شورای اسلامی شهر اسلامشهر طی مصوبه‌ای تحت عنوان تعیین و وصول «عوارض تفکیک عرصه»، مبادرت به اخذ جواز به شهرداری اسلامشهر جهت اخذ وجوهی غیرقانونی از شهروندان مربوطه می‌نماید. مصوبه مذکور به نحو ذیل است:

الف) بخش اول: مصوبه مورد اعتراض «عوارض تفکیک عرصه املاک»

ردیف	کد	عوارض تفکیک عرصه	توضیحات
۱۲	۱۲۰۴۰۱۰۲۰۰۴	از هر مترمربع با کاربری مسکونی $1/15 P$ از هر مترمربع با کاربری تجاری و صنعتی $1/40 P$ از هر مترمربع با کاربری اداری معادل $1/25 P$ از هر مترمربع با سایر کاربرها $1/20 P$	$k \times p \times s$ = عوارض تفکیک عرصه (۱) نماد P عبارت است از آخرین ارزش منطقه‌ای، موضوع ماده ۶۴ قانون مالیاتهای مستقیم (۲) نماد k عبارتست از ضریب ثابت (۳) نماد s عبارتست از مساحت عرصه به مترمربع

ب) دلایل اعتراض به مصوبه

شوراهای اسلامی شهر اسلامشهر طی مصوباتی تحت عنوان تعیین و وصول «عوارض تفکیک عرصه»، مبادرت به اخذ جواز به شهرداری جهت اخذ وجوهی غیرقانونی و غیرشرعی از شهروندان می‌نمایند. این در حالی است که با استناد به دلایل ذیل این مصوبه‌ها مغایر قوانین و مقررات می‌باشد:

۱- مغایرت با آراء هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

در ارتباط با عوارض تفکیک عرصه، بر اساس دادنامه‌های شماره ۲۱۸ - ۱۳۸۷/۴/۹، ۴۵۹ - ۱۳۸۹/۱/۲۰، ۴۹۲ - ۱۳۸۹/۱۱/۴، ۲۷۵ - ۱۳۹۱/۵/۱۶، ۶۲۱ - ۱۳۹۱/۹/۱۳، ۶۲۷ - ۱۳۹۱/۹/۲۰ و ۶۳۴ - ۱۳۹۱/۹/۲۰ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری، تعیین و دریافت عوارض تفکیک عرصه، خلاف قانون و خارج از حدود اختیارات شوراهای اسلامی شهرها تشخیص داده شده است. با توجه به اینکه هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در آرایه مشابه اخذ چنین وجوهی در شهرهای دیگر را خلاف قانون قلمداد کرده اصل عدالت و حفظ حقوق شهروندی نیز اقتضاء می‌کند وقتی اخذ عوارضی از شهروندان بخشی از این سرزمین که در مغایرت با قانون شناخته شده نمی‌توان اخذ همان وجه را از مردمان دیگر جایز و قانونی قلمداد کرد چرا که این امر با اصل ۲۰ و بند ۱۴ اصل ۳ قانون اساسی مبنی بر یکسانی افراد در برابر قانون، مغایر است.

ابطالی‌های عوارض تفکیک عرصه

ردیف	تاریخ	دادنامه	موضوع رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری	مرجع تصویب کننده عوارض
۱	۸۶/۵/۲	۳۱۶	ابطال بند ۶۳ مصوبه مورخ ۷۹/۱۰/۶ شورای اسلامی شهر ارومیه مبنی بر اختصاص قسمتی از اراضی بایر به شهرداری به طور رایگان در زمان تفکیک اراضی مزبور	شورای اسلامی شهر ارومیه
۲	۸۶/۹/۱۱	۹۶۴	تبصره ۲ بند (الف - ۲) دستورالعمل نحوه محاسبه درصد مربوط به تأسیسات شهری املاک و اراضی داخل محدوده خدماتی شهر کرمان به شماره ۱۳۸۰/۱۰/۱۸-۱۷۷۴ مصوب جلسه مورخ ۱۳۸۰/۸/۱۴ شورای اسلامی شهر کرمان	شورای اسلامی شهر کرمان
۳	۸۷/۳/۱۲	۱۴۸	عدم صلاحیت شهرداری نسبت به تفکیک و افراز و عدم امکان طرف دعوا بودن آن در این خصوص و انحصار صلاحیت تفکیک و افراز نسبت به دادگاهها و ادارات ثبت اسناد	وحدت رویه
۴	۸۷/۴/۹	۲۱۸	ابطال مصوبات شورای اسلامی شهر شیراز مبنی بر اختصاص قسمتی از املاک متقاضیان تفکیک و افراز به طور رایگان به عنوان بهای خدمات در بند ۲۶ ماده ۷۱ قانون شوراها	شورای اسلامی شهر شیراز
۵	۸۷/۴/۲	۲۰۹	سلب قسمتی از مالکیت افراد به عنوان مایه ازاء عوارض تفکیک فیزیکی املاک و مستحقات و تملک آن به طور رایگان خلاف صریح حکم قانونگذار و خارج از حدود اختیارات شورای اسلامی شهر است (ابطال مصوبه ۱۳۸۴/۸/۱۱ شورای اسلامی شهر اصفهان در زمینه اختصاص قسمتی از اراضی و مستحقات اشخاصی به شهرداری به طور رایگان به عنوان عوارض تفکیک فیزیکی اراضی و املاک مذکور)	شورای اسلامی شهر اصفهان

ردیف	تاریخ	دادنامه	موضوع رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری	مرجع تصویب کننده عوارض
۴۲	۹۶/۸/۲	۷۳۰	عوارض تفکیک اراضی و املاک زیر ۵۰۰ متر	بجنورد
۴۳	۹۶/۸/۲	۷۳۱	عوارض تفکیک و افراز (عوارض کسری مساحت عرصه)	تبریز
۴۴	۹۶/۸/۲	۷۳۲ الی ۷۳۵	ابطال تعرفه عوارض محلی شوراهای اسلامی شهرهای اردبیل، خمین و اراک در خصوص عوارض ناشی از تفکیک و افراز در عرصه‌های کمتر از ۵۰۰ مترمربع	اردبیل، خمین، اراک
۴۵	۹۶/۸/۲۳	۸۱۴	ابطال بند ۱ مصوبه مورخ ۱۳۹۳/۸/۵ شورای عالی شهرسازی و معماری ایران ابلاغی به شماره ۳۰۰/۴۱۳۶۴ - ۱۳۹۳/۸/۶ مبنی بر «تفکیک اراضی و صدور هرگونه پروانه ساختمانی، جهت اراضی محدوده منطقه ۲۲ با مساحت بیش از ۱۰۰۰ مترمربع، در صورت عدم تمایل مالکان به واگذاری رایگان ۷۰ درصد اراضی خود به شهرداری منوط به تامین عرصه و اجرای فضاهای خدماتی و عمومی توسط مالکان و بر اساس میزان واحد پذیری و جمعیت پذیری، مجاز خواهد بود.»	منطقه ۲۲ تهران
۴۶	۹۶/۹/۷	۸۶۲	«ابطال مواد ۴ و ۱۲ تعرفه عوارض و بهای خدمات سال ۱۳۹۵ مصوب شورای اسلامی سنندج در خصوص وضع عوارض کسری حد نصاب تفکیک»	سنندج
۴۷	۹۶/۹/۲۱	۹۲۲	ابطال تبصره‌های ۳ و ۶ بند ۱۶ تعرفه عوارض محلی سال ۱۳۹۴ مصوب شورای شهر بجنورد (عوارض تفکیک)	بجنورد
۴۸	۹۶/۱۰/۵	۱۰۰۶	ابطال ماده ۴۴ عوارض کسری حد نصاب تفکیک و اخذ هزینه آماده سازی از تعرفه سالانه عوارض و بهای خدمات سال ۱۳۹۵	همدان
۴۹	۹۶/۱۰/۱۲	۱۰۳۱	ابطال تبصره قسمت ب و بند ۶ ماده ۱۹ تعرفه مصوب عوارض محلی و بهای خدمات شهرداری اردبیل در خصوص عوارض قانونی از بابت اسناد صادره اداره ثبت (عوارض تفکیک زیر ۵۰۰ متر و اخذ عوارض تفکیک از اراضی دارای سند ۱۴۷ و عطف بامسابق نشدن ماده ۱۰۱ اصلاحی قانون شهرداری)	اردبیل
۵۰	۹۶/۱۰/۲۶	۱۰۸۹	ابطال ماده ۵۴ تعرفه سال ۱۳۹۴ شهرداری سمنان عوارض تغییر کاربری عوارض تفکیک	شورای شهر سمنان
۵۱	۹۶/۱۱/۱۰	۱۱۴۶	ابطال مواد ۱۷، ۲۷، ۳۰، ۳۳، ۳۴، ۴۸، ۵۹ و ۶۱ موضوع تعرفه اخذ عوارض شهرداری برازجان در سالهای ۱۳۹۴ و ۱۳۹۵ شورای اسلامی شهر برازجان - ۱۷ عوارض افزایش بار ترافیکی ناشی از عدم وجود پارکینگ، ۲۷ عوارض نگهداری فضای سبز ۳۰ - عوارض تفکیک و جمعیت ۳۳ عوارض ناشی از انتقال مالکیت ۳۴ - عوارض بر رهن اراضی و املاک ۴۸ - عوارض ارزش افزوده ناشی از ساخت ۶۱ عوارض نقل و انتقال اموال منقول ۵۹ عوارض آغاز به کار مشاغل غیرمشمول نظام صنفی	بrazجان
۵۲	۹۶/۱۱/۱۰	۱۱۴۸	موضوع رأی: ابطال ردیف ۴ فصل یک تعرفه عوارض و بهای خدمات محلی شهرداری بندرعباس در سال ۱۳۹۵ مصوب شورای اسلامی شهر بندرعباس مبنی بر عوارض تفکیک اراضی و کسری حد نصاب تفکیک املاک	بندرعباس
۵۳	۹۶/۱۱/۱۰	۱۱۴۹	موضوع رأی: ابطال مواد ۷ و ۸ و ۱۳ تعرفه عوارض و بهای خدمات سال ۱۳۹۵ شهرداری سنندج مصوب شورای اسلامی شهر سنندج مبنی بر عوارض تفکیک اراضی و اعیان و کسری حد نصاب تفکیک املاک	سنندج
۵۴	۹۶/۱۱/۱۰	۱۱۵۰	ابطال بند ۴ بخشنامه شماره ۹۵۱۰۵ - ۱۳۹۵/۱۱/۱۲ مدیرکل دفتر امور شهری و شوراهای استانداری آذربایجان شرقی (خلاف شرع بودن اخذ عوارض تفکیک از اراضی با قطعات کوچک و مزاد بر میزان مقرر قانونی)	آذربایجان شرقی
۵۵	۹۶/۱۱/۱۰	۱۱۵۳	موضوع رأی: ۱- ابطال تعرفه عوارض محلی سال ۱۳۹۴ شورای اسلامی شهر ایمنشهر مبنی بر تعیین عوارض تفکیک عرصه برای اراضی کمتر از ۵۰۰ مترمربع ۲- ابطال وضع عوارض فضای سبز در هنگام صدور پروانه مصوب شورای اسلامی شهر ایمنشهر ۳- ابطال قسمتی از تعرفه عوارض سال ۱۳۹۴ شورای اسلامی شهر ایمنشهر در خصوص اخذ عوارض پذیره از تالیسات شهری	ایمنشهر
۵۶	۹۶/۱۲/۱۵	۱۲۶۹	ابطال بند ۲۳ - ۲ از دفترچه عوارض محلی شهرداری تاکستان در سال ۱۳۹۴ و بند (۸) کمیته فنی شهرداری تاکستان مصوب شورای اسلامی شهر تاکستان مبنی بر وضع عوارض تفکیک و کسری نصاب تفکیک	تاکستان
۵۷	۹۶/۱۲/۲۲	۱۲۹۶	موضوع رأی: ابطال قسمتی از تعرفه عوارض سال ۱۳۹۶ شورای اسلامی شهر مشکین دشت در خصوص عوارض ارزش افزوده ناشی از تفکیک اراضی و اعیان	مشکین دشت

ردیف	تاریخ	دادنامه	موضوع رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری	مرجع تصویب کننده عوارض
۲۷	۹۵/۱۲/۱۰	۱۳۱۲	«ابطال مصوبه جلسه شماره ۱۷۵ - ۱۳۹۵/۱۱/۲۴ شورای اسلامی شهر هشتگرد در خصوص وضع عوارض تفکیک و افراز در اجرای مقررات ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب ۱۳۹۲»	هشتگرد
۲۸	۹۵/۱۲/۱۰	۱۳۱۳	«ابطال ماده ۱۷ تعرفه عوارض و بهای خدمات شورای اسلامی شهر گرگان برای سال ۱۳۹۴ به بعد از تاریخ تصویب در خصوص وضع عوارض تفکیک عرصه اراضی تا ۵۰۰ متر در اجرای مقررات ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب ۱۳۹۲»	گرگان
۲۹	۹۵/۱۲/۱۰	۱۳۱۴ - ۱۳۱۵ - ۱۳۱۶	«ابطال قسمتهایی از مصوبه شماره ۲۱۸۵ - ۱۳۸۷/۱۱/۱۴ شورای اسلامی شهر بهشهر در خصوص دریافت تعرفه عوارض تفکیک هزینه خدمات ناشی از تفکیک اراضی یا عرصه املاک»	بهشهر
۳۰	۹۵/۱۲/۱۷	۱۳۴۵	تبصره‌های ماده ۵ تعرفه بهای خدمات و عوارض ساختمانی مصوب ۱۳۹۱ (عوارض نقل و انتقال املاک، حق تفکیک)	نوشهر
۳۱	۹۵/۱۲/۱۷	۱۳۵۶ الی ۱۳۵۹	شورای اسلامی شهر ملایر در تصویب ماده ۶ تعرفه عوارض محلی سالهای ۱۳۹۴ - ۱۳۹۵ در مورد زیربنای ساختمانهای مسکونی مزاد بر پروانه یا بدون پروانه که در کمیسیون ماده ۱۰۰ منجر به صدور رأی بر ابقاء بنا می‌گردد و شورای اسلامی شهر تبریز در تصویب قسمت اخیر شق ۶ بند الف - ۱ ماده ۱۰، ماده ۱۷، شق ۴ - ۱ بند ۱ و بند ۳ ماده ۱۸ تعرفه عوارض محلی سال ۱۳۹۴ و مواد ۱۸، ۲۰، بند ۳ ماده ۲۳ و ماده ۲۶ تعرفه عوارض محلی سال ۱۳۹۵ در مورد زیربنای پروانه ساختمانی (عوارض مزاد بر تراکم)، ابقای اعیان، هاء، تفکیک عرصه و افراز ناشی از تغییر یا تثبیت کاربری و مشرفیت و ارزش اضافه شده وضع عوارض کرده است.	ملایر - تبریز
۳۲	۹۵/۱۲/۲۴	۱۴۴۳	ابطال بند ۳ - ۱ طرح تفصیلی شهر اسلامشهر مصوب سال ۱۳۹۳ در خصوص وضع ضوابط تفکیک اراضی در کاربریهای پیشنهادی طرح تفصیلی در اجرای مقررات ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ (تملك رایگان ۷۰ درصد از اراضی)	اسلامشهر
۳۳	۹۵/۱۲/۱۷	۱۳۵۵	عوارض بعد از کمیسیون (ابطال مواد ۶، ۷، ۸، ۹ و بندهای (۱-۹) الی (۱۵-۹) و مواد ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۱، ۲۳، ۲۸، ۳۶، ۳۷، ۵۰ و تبصره‌های آن مندرج در دفترچه تعرفه عوارض سال ۱۳۹۴ شورای اسلامی شهر ملایر از تاریخ تصویب در خصوص عوارض وضع مزاد بر جرایم ماده ۱۰۰، عدم اجرای نما، تراکم سطح، پیش آمدگی و بالکن، حذف و کسر پارکینگ، تفکیک اعیان و اراضی، تملك باغات نقل و انتقال اموال غیرمنقول و سرقفلی، قراردادهای بیمه‌کاری و حق نظاره و طراحی مهندسی طرح و اصلاح حد در اجرای مقررات ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری)	ملایر
۳۴	۹۶/۳/۲	۱۸۶ الی ۱۸۹	ابطال بند ۱ ماده ۱۷ تعرفه عوارض و بهای خدمات شهری برای سال ۱۳۹۴ مصوب شورای اسلامی شهر گرگان در خصوص عوارض تفکیک عرصه (اصلاحیه ماده ۱۰۱ قانون شهرداری)	گرگان
۳۵	۹۶/۳/۱۶	۲۱۵ الی ۲۲۰	موضوع رأی: ابطال تبصره ۲ ماده ۱، تبصره ۴ و ۵ ماده ۱۴، مواد ۱۵، ۱۶، ۲۰، ۲۴، ۲۵، ۳۰، ۳۱، ۳۵ و تبصره‌های آن و تبصره اصلاحی ماده ۳۶، ۳۵ و تبصره آن ۴۱، ۴۰، ۴۴ از دفترچه یکپارچه سازی ضوابط محاسبات درآمدی مصوب شورای اسلامی شهر مشهد، با موضوعات: عوارض حذف یا کسر پارکینگ عوارض تغییر کاربری بهای خدمات تفکیک عرصه	مشهد
۳۶	۹۶/۴/۱۳	۳۱۵	ابطال ماده ۱۶ تعرفه عوارض سال ۱۳۹۲ مصوب شورای اسلامی شهر گرگان در خصوص عوارض تفکیک و کسری حد نصاب تفکیک	گرگان
۳۷	۹۶/۵/۱۰	۴۳۹	موضوع رأی: ابطال مواد ۲۰ و ۲۴ تعرفه عوارض شورای اسلامی شهر گرگان در سال ۱۳۹۵ در خصوص تفکیک اراضی و افراز	گرگان
۳۸	۹۶/۶/۱۴	۵۶۴	۱- ابطال بندهای (ج) و (د) جدول تعرفه شماره ۶ مصوبه شورای اسلامی شهر محلات در تعیین عوارض ارزش افزوده ناشی از تغییر کاربری اراضی و املاکی که در کمیسیون ماده ۵ کاربری آنها به مسکونی و تجاری تغییر می‌کند. ۲- ابطال تعرفه شماره ۱۵ - ۱۳۸۷/۱۱/۲ در خصوص تعیین عوارض تفکیک ارزش افزوده ناشی از تفکیک عرصه و بهای خدمات آماده سازی و بند الف تعرفه اصلاحی شماره ۱ - ۱۳۸۸/۳/۵ در تعیین وصول بهای خدمات آماده سازی معابری که در اثر تفکیک اراضی و املاک اشخاص ایجاد شده	محلات
۳۹	۹۶/۶/۲۸	۶۰۷ - ۶۰۸ - ۶۰۹	موضوع رأی: ابطال جداول ۲ - ۱، ۱۸ - ۲، ۱۳ - ۲ و ۱۴ از تعرفه عوارض محلی سال ۱۳۹۵ شورای اسلامی شهر خرم آباد در اجرای مقررات ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری (عوارض تفکیک اعیان، عوارض تفکیک عرصه و عوارض ارزش افزوده تغییر کاربری)	خرم آباد
۴۰	۹۶/۷/۱۸	۶۶۲	موضوع رأی: ابطال بند ۲ - ۱۳ دفترچه تعرفه عوارض سال ۱۳۹۶ شورای اسلامی شهر جدید هشتگرد در خصوص عوارض تفکیک عرصه در کاربریهای مختلف املاک برای کمتر از ۵۰۰ مترمربع	هشتگرد
۴۱	۹۶/۷/۲۵	۶۸۶	موضوع رأی: ابطال مصوبه ماده ۱۵ دفترچه تعرفه عوارض سال ۱۳۹۴ شورای اسلامی شهر ملایر در خصوص وضع عوارض تفکیک اعیان	ملایر

رأی هیأت عمومی به شماره ۶۰۷ و ۶۰۸ و ۶۹۰ - ۱۳۹۶/۶/۲۸

مطابق ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ مقرر شده است که «چنانچه مصوبه‌ای در هیأت عمومی ابطال شود، رعایت مفاد رأی هیأت عمومی در مصوبات بعدی الزامی است. هرگاه مراجع مربوطه، مصوبه جدیدی مغایر رأی هیأت عمومی تصویب کنند، رئیس دیوان موضوع را خارج از نوبت، بدون رعایت مفاد ماده ۸۳ قانون مذکور و فقط با دعوت نماینده مرجع تصویب کننده در هیأت عمومی مطرح می‌نماید.»

نظر به اینکه در آراء شماره ۴۵۹- ۱۳۸۹/۱۰/۲۰، ۶۳۴- ۱۳۹۱/۹/۲۰، ۷۱۷- ۱۳۹۱/۱۱/۱۱، ۱۰۱۸- ۱۳۹۲/۶/۱۷، ۳۵۰- ۱۳۹۴/۳/۲۵، ۷۸۳- ۱۳۹۴/۶/۴ و ۱۰۸۶- ۱۳۹۴/۹/۱۰ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری مصوبات شوراهای اسلامی شهرهای مختلف در خصوص عوارض ارزش افزوده، عوارض تفکیک عرصه و اعیان خلاف قانون و خارج از حدود اختیارات مرجع وضع تشخیص و ابطال شده است و شورای اسلامی شهر خرم آباد در تصویب جداول ۲- ۱۸، ۲- ۱۳ و ۲- ۱۴ از تعرفه عوارض محلی سال ۱۳۹۵ به ترتیب با عناوین عوارض ارزش افزوده ناشی از تغییر و تعیین کاربری، عوارض تفکیک عرصه موضوع ماده ۱۰۱ قانون شهرداری مشمول املاک واقع در محدوده قانونی و حریم مصوب شهر و عوارض تفکیک اعیان املاک واقع در محدوده قانونی و حریم مصوب شهر آراء فوق‌الذکر هیأت عمومی دیوان عدالت اداری را رعایت نکرده‌اند، بنابراین قسمتهای یاد شده از تعرفه عوارض محلی سال ۱۳۹۵ شورای اسلامی شهر خرم آباد با استناد به بند ۱ ماده ۱۲ و مواد ۱۳ و ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می‌شود.

رأی هیأت عمومی به شماره ۷۳۱- ۱۳۹۶/۸/۲

الف - مطابق ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲، مقرر شده است که: «چنانچه مصوبه‌ای در هیأت عمومی ابطال شود، رعایت مفاد رأی هیأت عمومی در مصوبات بعدی الزامی است. هرگاه مراجع مربوط، مصوبه جدیدی مغایر رأی هیأت عمومی تصویب کنند، رئیس دیوان موضوع را خارج از نوبت، بدون رعایت مفاد ماده ۸۳ قانون مذکور و فقط با دعوت نماینده مرجع تصویب‌کننده در هیأت عمومی مطرح می‌نماید.» نظر به اینکه در آراء شماره ۶۹۶- ۱۳۹۵/۹/۱۶، ۷۵۳- ۱۳۹۵/۹/۳۰، ۷۷۰ و ۷۷۱- ۱۳۹۵/۱۰/۷ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری مصوبات تعدادی از شوراهای اسلامی شهرهای کشور مبنی بر دریافت عوارض کسری حد نصاب تفکیک، عوارض تفکیک یا افزاز املاک و الزام متقاضی تفکیک به واگذاری قسمتی از ملک و عوارض برای تفکیک به لحاظ مغایرت با قانون و خروج از حدود اختیارات ابطال شده است و شورای اسلامی شهر تبریز در تصویب ماده ۲۰ تعرفه عوارض محلی سال ۱۳۹۶ سهم تفکیک عرصه و افزاز عوارض کسری مساحت عرصه وضع کرده است، بنابراین ماده مذکور به لحاظ مغایرت با آراء هیأت عمومی با استناد به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می‌شود.

رأی هیأت عمومی به شماره ۱۰۸۹- ۱۳۹۶/۱۰/۲۶

با توجه به اینکه در آراء متعدد هیأت عمومی دیوان عدالت اداری تعیین عوارض تفکیک با توجه به صلاحیتهای سازمان ثبت اسناد و املاک در این خصوص، مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات شورای اسلامی شهر در وضع عوارض تشخیص و ابطال شده است، بنابراین قسمت اول ماده ۵۴ تعرفه عوارض سال ۱۳۹۳ مصوب شورای اسلامی شهر سمنان که در آن مقرر شده است «مالکین زمینهایی که پس از تفکیک به شهرداری مراجعه می‌نمایند قرارداد واگذاری و یا سند در صورتی که حق و حقوق شهرداری ناشی از تفکیک (واگذاری عرصه) پرداخت نشده باشد و یا اینکه بر اساس ماده ۱۰۱ تفکیک نشده باشند و یا تفکیک بر اساس ماده ۱۰۱ قبل از سال ۱۳۹۰ (قبل از اصلاح قانون ماده ۱۰۱ باشد) عوارض به شرح ذیل قابل وصول خواهد بود...»، خلاف قانون و خارج از حدود اختیارات مرجع وضع تشخیص شد و به استناد بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می‌شود.

نظر به اینکه تبصره ماده ۵۴ تعرفه عوارض سال ۱۳۹۳ در قسمتی که در آن مقرر شده «املاکی که از طریق ماده ۱۴۸ و ۱۴۷ قانون ثبت تفکیک شده اند می‌بایست ۱۵p بابت تبدیل، ۱۵p بابت تفکیک و همچنین هزینه آماده سازی و کسری حد نصاب وصول گردد.» با ماده واحده قانون اصلاح ماده ۱۰۱ قانون شهرداری از این جهت که ناظر به کلیه اراضی از جمله اراضی با مترآز زیر ۵۰۰ متر می‌باشد مغایرت دارد بنابراین قسمت مذکور، خلاف قانون و خارج از حدود اختیارات شورای اسلامی شهر سمنان تشخیص داده شد و به استناد بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می‌شود.

رأی شماره ۱۱۴۸- ۱۳۹۶/۱۱/۱۰ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

با توجه به اینکه در آراء متعدد هیأت عمومی دیوان عدالت اداری وضع عوارض برای تفکیک اراضی و کسری حد نصاب آن در اشکال مختلف در مصوبات شوراهای اسلامی شهرها مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات تشخیص و ابطال شده است، بنابراین مصوبه شورای اسلامی شهر بندرعباس مبنی بر وضع عوارض تفکیک و کسری حدنصاب تفکیکی اراضی در ردیف ۴ فصل ۱ تعرفه عوارض و بهای خدمات محلی شهرداری بندرعباس در سال ۱۳۹۵ مصوب شورای اسلامی شهر بندرعباس به دلایل مندرج در رأی شماره ۳۱۵- ۱۳۹۶/۴/۱۳ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری، مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات قانونی است و با استناد به بند ۱ ماده ۱۲ و مواد ۸۸ و ۱۳ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ از تاریخ تصویب ابطال می‌شود.

۲- مغایرت عوارض تفکیک با قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت:

از سوی دیگر با عنایت به آرای ذکر شده از هیأت عمومی دیوان عدالت اداری مبنی بر غیرقانونی بودن اخذ عوارض تفکیک عرصه، اخذ وجوه مذکور بر خلاف ماده ۴ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت نیز می‌باشد. همچنین با توجه به حکم مقرر در تبصره ۳ ماده ۶۲ قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب سال ۱۳۸۹ مبنی بر ممنوعیت دریافت هرگونه وجه، کالا یا خدمات، مازاد بر حکم مقنن در قبال ارائه خدمات توسط مراجع مذکور در قوانین یاد شده، اخذ عوارض تفکیک عرصه خلاف قانون است. در این قوانین دریافت هرگونه وجه، کالا و یا خدمات تحت هر عنوان از اشخاص حقیقی و حقوقی توسط نهادهای عمومی غیردولتی غیراز مواردی که در مقررات قانونی مربوط معین شده یا می‌شود ممنوع شده و از آنجا که اخذ وجوهی به عنوان عوارض تفکیک عرصه خلاف مقررات دانسته شده لذا هیچ توجیهی برای اخذ این وجوه پذیرفته نیست. در هر حال وضع قاعده آمره مشعر بر الزام اشخاص به پرداخت هرگونه وجه در قبال استفاده از تسهیلات و خدمات دولتی، اختصاص به قوه مقننه و یا مآذون از قبل قانونگذار دارد.

قائم مقام دبیر شورای نگهبان به موجب نامه شماره ۹۰/۳۰/۴۲۶۲۰- ۱۳۹۰/۳/۲۹ اعلام کرده است که: «موضوع مصوبه شماره ۲/۳۱۰۶/ش- ۱۳۸۳/۷/۱۸ شورای اسلامی شهر مشهد، در جلسه مورخ ۱۳۹۰/۳/۲ فقهای شورای نگهبان مورد بحث و بررسی قرار گرفت و خلاف موازین شرع شناخته نشد و چنانچه مجوز قانونی وجود نداشته باشد خلاف موازین شرع می‌باشد.» هیأت عمومی دیوان عدالت اداری نیز بر همین اساس مصوبه را برخلاف موازین شرع اعلام نمود و آن را ابطال کرد. در این استدلال یکی از بدیع‌ترین و جالب‌ترین استدلالات شورای نگهبان مبنی بر اینکه مصوبه‌ای که برخلاف قانون مصوب باشد خلاف شرع است مطرح شده که می‌تواند در بسیاری از مسائل حقوقی راهگشا باشد. مقصود از اشاره به این موضوع ارسال آن به شورای نگهبان نیست بلکه جهت تشحیذ ذهن قضات آن مرجع است.

۳- خروج شورا از حدود صلاحیت خود

در مواردی می‌توان خروج شوراها را در زمینه‌های مختلف از قانون و مقررات و حدود صلاحیتشان مشاهده نمود که در موضوعاتی مانند «عوارض یا بهای خدمات تفکیک و افزاز» متجلی شده است. توضیح اینکه طبق ماده ۱۰۱ قانون شهرداری و ماده ۱۵۴ اصلاحی قانون ثبت اسناد و املاک، وظیفه تفکیک و افزاز اراضی واقع در محدوده شهرها و حریم آنها با رعایت طرحهای جامع، تفصیلی یا هادی و سایر ضوابط مربوط به شهرسازی و نقشه مورد تأیید و تصویب شهرداری محل به عهده اداره‌های ثبت اسناد و املاک کشور و مراجع ذی‌صلاح دادگستری محل وقوع ملک موکول شده است و در صورت عدم اظهارنظر کتبی شهرداری نسبت به نقشه تفکیک و افزاز در مهلت قانونی مراجع مذکور نسبت به افزاز و تفکیک ملک رأساً اقدام می‌نماید. نظر به قسمت اول قانون موسوم به تجمیع عوارض مصوب ۱۳۸۱ مبنی بر حصر جواز اخذ هرگونه وجه از تولیدکنندگان و وارد کنندگان کالا و ارائه‌دهندگان خدمات از تاریخ یکم فروردین ماه ۱۳۸۲ بر اساس مقررات قانون مزبور و تجویز و برقراری عوارض محلی جدید و یا افزایش نرخ عوارض محلی به شرح تبصره ۱ ماده ۵ قانون یاد شده و اینکه حکم مقرر در بند ۲۶ ماده ۷۱ قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب سال ۱۳۷۵ نیز مفید وظایف و اختیارات شورای اسلامی شهر در زمینه تصویب نرخ خدمات ارائه شده توسط شهرداری و سازمانهای وابسته به آن با رعایت آیین‌نامه مالی و معاملات شهرداریها است، مصوبات شوراهای اسلامی شهرها چه از حیث اختصاص قسمتی از املاک متقاضیان تفکیک و افزاز به شهرداری به طور رایگان و چه از لحاظ وصول مبلغی معادل آن به عنوان هزینه خدمات تفکیک و افزاز، مغایر مقررات و صلاحیت شوراهای مذکور می‌باشد. در دادنامه شماره ۱۴۸ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری مورخ ۱۳۸۷/۳/۱۲ مقرر شده که امر تفکیک و افزاز کلیه اراضی و املاک واقع در محدوده و حریم شهرها حسب مورد در قلمرو صلاحیت دادگاههای عمومی و سازمان ثبت اسناد و املاک کشور قرار دارد و وظیفه شهرداری منحصرأ اظهارنظر کتبی نسبت به نقشه ملک و ارسال آن به مرجع ذی‌صلاح مقرر در ماده ۱۵۴ قانون ثبت اسناد و املاک کشور است و رأساً در باب تفکیک و افزاز مسئولیتی ندارد.

۴- مغایرت عوارض تفکیک و افزاز با قانون ثبت اسناد و مغایرت با اصل تسلیط

طبق ماده ۱۰۱ قانون شهرداری و ماده ۱۵۴ اصلاحی قانون ثبت اسناد و املاک کشور وظیفه تفکیک و افزاز اراضی واقع در محدوده شهرها و حریم آنها با رعایت طرحهای جامع، تفصیلی یا هادی و سایر ضوابط مربوط به شهرسازی و نقشه مورد تأیید و تصویب شهرداری محل، به عهده ادارات ثبت اسناد و املاک کشور و مراجع ذی‌صلاح دادگستری محل وقوع ملک محول شده است. نظر به اینکه حکم مقرر در بند ۲۶ ماده ۷۱ قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب سال ۱۳۷۵ نیز مفید وظایف و اختیارات شورای اسلامی شهر در زمینه تصویب نرخ خدمات ارائه شده توسط شهرداری و سازمانهای وابسته به آن با رعایت آیین‌نامه مالی و

رئیس دیوان عدالت اداری در رسیدگی به موضوع را در اجرای ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ به هیأت عمومی ارجاع کرد. هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۷/۱۲/۱۴ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان و نیز با حضور نماینده معرفی شده از طرف شکایت تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

مطابق ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲، مقرر شده است که: «چنانچه مصوبه‌ای در هیأت عمومی ابطال شود، رعایت مفاد رأی هیأت عمومی در مصوبات بعدی الزامی است. هرگاه مراجع مربوط، مصوبه جدیدی مغایر رأی هیأت عمومی تصویب کنند، رئیس دیوان موضوع را خارج از نوبت، بدون رعایت مفاد ماده ۸۳ قانون مذکور و فقط با دعوت نماینده مرجع تصویب‌کننده در هیأت عمومی مطرح می‌نماید.» نظر به اینکه در آراء شماره ۳۱۶ - ۱۳۸۶/۵/۲، ۲۱۸ - ۱۳۸۷/۳/۱۲، ۲۰۹ - ۱۳۸۷/۴/۲، ۴۹۲ - ۱۳۸۹/۱۱/۱۴ و ۳۱۵ - ۱۳۹۶/۴/۱۳ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری مصوبات تعدادی از شوراها و شوراهای اسلامی شهرهای کشور مبنی بر اختصاص قسمتی از ملک به طور رایگان در زمان تفکیک اراضی و وصول مبلغی معادل آن به عنوان هزینه خدمات تفکیک و افراز و اخذ عوارض تفکیک و کسری حد نصاب تفکیک به لحاظ مغایرت با قانون و موازین شرعی و خروج از حدود اختیارات ابطال شده است و شورای اسلامی شهر اسلامشهر در تصویب ردیف ۱۲ تعرفه عوارض محلی سال ۱۳۹۷ با عنوان عوارض تفکیک عرصه به میزان مقرر در مصوبه مورد شکایت عوارض وضع کرده است، بنابراین ردیف ۱۲ از تعرفه عوارض یاد شده به لحاظ مغایرت با مفاد آراء هیأت عمومی با استناد به بند ۱ ماده ۱۲ و مواد ۹۲ و ۸۸ و ۱۳ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می‌شود.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - محمدکاظم بهرامی

معاملات شهرداریها است، مصوبات شوراهای اسلامی شهر در قسمتهای عوارض تفکیک اراضی خلاف اصل تسلط و اعتبار مالکیت مشروع و مغایر هدف و احکام مقنن در خصوص مورد است. ماده ۱۰۶ از آیین‌نامه قانون ثبت مصوب ۱۳۱۷ با اصلاحات بعدی نیز دلیل دیگری است بر این مهم که تفکیک اعیانی و آپارتمان از زمره وظایف ادارات ثبت بوده و ارتباط با شهرداریها ندارد، از سوی دیگر به استناد اصل ۱۰ قانون اساسی و تصمیمات شوراها نبایستی خلاف موازین اسلام و قوانین کشور باشد، حال اینکه مصوبات معترض‌عنه حداقل خلاف مواد ۱۵۰ قانون ثبت و ۱۰۶ آیین‌نامه ثبت است. شرح وظایف شهرداریها در ماده ۵۵ از قانون شهرداری نیز بیان شده و تفکیک از زمره وظایف شهرداری نبوده است.

۵ - لزوم اخذ عوارض در قبال ارائه مستقیم خدمات از سوی شهرداری

اخذ عوارض در قبال ارائه خدمات قابل دریافت است. اخذ عوارض بدون ارائه خدمات خاص و مشخص جایز نیست. «عوارض» در برابر «خدمات» موضوعیت می‌یابد و به عبارتی دیگر ماهه‌زای خدمات ارائه شده هستند و اصولاً پرداخت‌کننده عوارض می‌باید از نوعی خدمات و انتفاع مستقیم برخوردار شوند. در رابطه با موضوع حاضر نیز شهرداری در خصوص موضوع تفکیک و افراز ارائه دهنده خدماتی نیست تا امکان برقراری عوارض برای خدمت داشته باشد.

۶ - مغایرت با موازین شرعی

نظر شورای نگهبان (مغایرت با موازین شرعی)

شماره: ۹۶/۱۰۲/۱۸۳۱

تاریخ: ۹۶/۴/۲۱

بسمه تعالی

رئیس محترم هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

با سلام و تحیت

عطف به نامه شماره ۹۰۰۰/۲۱۰/۱۸۵۰۲/۲۰۰ - ۱۳۹۶/۲/۹:

موضوع بند چهارم بخشنامه شماره ۹۵۱۰۵ - ۱۳۹۲/۱۱/۱۲ استنادی آذربایجان غربی در خصوص اخذ حق السهم شهرداری از تفکیک املاک، در جلسه مورخ ۱۳۹۶/۴/۱۴ فقهای معظم شورای نگهبان مورد بحث و بررسی قرار گرفت و نظر فقهاء به شرح ذیل اعلام می‌گردد: با توجه به نظریه قبلی فقهای شورای نگهبان که طی شماره ۸۹/۳۰/۴۰۴۲۱ - ۱۳۸۹/۸/۱۲ اعلام گردیده، اطلاق مصوبه مذکور نسبت به مقدار بیش از لزوم و نیز در خصوص خدماتی که تصدی آن امور ارتباطی به شهرداری ندارد و نسبت به قطعات کوچک خلاف موازین شرع شناخته شد و با عنایت به اینکه چنین اختیارات قانونی برای استاندارها نیز پیش‌بینی نشده که تشخیص آن به عهده دیوان عدالت اداری است در این صورت مصوبه خلاف شرع می‌باشد. - محمدرضا علیزاده - قائم مقام دبیر شورای نگهبان اشاره به نظر شورای نگهبان به منظور ارسال موضوع به آن مرجع نیست بلکه صرفاً در جهت تقویت استدلالها و تشحیذ ذهن قضات است.

لذا به منظور پیشگیری از این امر تقاضای اعمال ماده ۹۲ قانون دیوان عدالت اداری سال ۱۳۹۲ که مقرر می‌دارد: «چنانچه مصوبه‌ای در هیأت عمومی ابطال شود، رعایت مفاد رأی هیأت عمومی در مصوبات بعدی الزامی است. هرگاه مراجع مربوط مصوبه جدیدی مغایر رأی هیأت عمومی تصویب کنند، رئیس دیوان موضوع را خارج از نوبت، بدون رعایت مفاد ماده ۸۳ قانون مذکور و فقط با دعوت نماینده مرجع تصویب‌کننده، در هیأت عمومی مطرح می‌نماید.» را از آن مقام دارم. بنا به مراتب و نظر به اینکه مصوبه شورای اسلامی شهر اسلامشهر در خصوص عوارض تفکیکی املاک و اراضی با قانون به شرح تبیین شده مغایرت دارد و خارج از حدود اختیارات آن شورا می‌باشد، لذا مستنداً به مواد ۱۳، بند ۱ ماده ۱۲، ۸۸ و ۹۲ قانون دیوان عدالت اداری سال ۱۳۹۲ استدعای ابطال مصوبه شورای اسلامی شهر اسلامشهر و جلوگیری از اخذ عوارض غیرقانونی شهرداری اسلامشهر از زمان تصویب و خارج از نوبت را دارم.»

متن مقرر مورد اعتراض به شرح زیر است:

«در اجرای تبصره (۱) ماده (۵۰) قانون مالیات بر ارزش افزوده، عوارض پیشنهادی شهرداری جهت تصویب اعلام می‌گردد.»

ردیف	کد	شرح	عوارض تفکیک عرصه	مستند قانونی	توضیحات
۱۲	۱۲۰۴ ۰۱۰۲۰۰۴	عوارض تفکیک اراضی موضوع بخشنامه شماره ۱۳/۳۴/۳۱/۴۲۱ - ۱۳۶۸/۱۲/۲۸ وزارت کشور	از هر مترمربع با کاربری مسکونی P ۱۵٪	ماده ۱۰۶ قانون شهرداریها	عوارض $k \times p \times s$ = عوارض تفکیک عرصه
			از هر مترمربع با کاربری تجاری و صنعتی P ۴۰٪	ماده ۱۰۶ قانون شهرداریها	(۱) نماد P عبارت است از آخرین ارزش منطقی، موضوع ماده ۶۴ قانون مالیاتهای مستقیم
			از هر مترمربع با کاربری اداری معادل P ۲۵٪	ماده ۱۰۶ قانون شهرداریها	(۲) نماد k عبارتست از ضریب ثابت
			از هر مترمربع با سایر کاربریها P ۲۰٪	ماده ۱۰۶ قانون شهرداریها	(۳) نماد s عبارتست از مساحت عرصه به مترمربع

شماره ۱۳۹۷/۱۱/۲۶

شماره ۹۷۰۱۴۸۶

بسمه تعالی

جناب آقای اکبرپور

رئیس هیأت‌مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

با سلام

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۹۷۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۲۱۳۵ مورخ ۱۳۹۷/۱۲/۱۴ با موضوع: «ابطال ردیف ۱ تعرفه شماره ۲۸ تعرفه عوارض محلی سال ۱۳۹۶ مصوب شورای اسلامی شهر گراش در خصوص وضع عوارض برای فروش بلیط کنسرت» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد. مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۷/۱۲/۱۴ شماره دادنامه: ۲۱۳۵ شماره پرونده: ۱۴۸۶/۹۷

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکي: آقای امید محمدی

موضوع شکایت و خواسته: ابطال بخش ۱ تعرفه شماره ۲۸ دفترچه عوارض محلی سال ۱۳۹۶ شورای اسلامی شهر گراش در اجرای مقررات ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲

گردش کار: شاکي به موجب دادخواستی ابطال بخش ۱ تعرفه شماره ۲۸ دفترچه عوارض محلی سال ۱۳۹۶ شورای اسلامی شهر گراش در اجرای مقررات ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که:

«ریاست محترم دیوان عدالت اداری

با سلام و دعای خیر

احتراماً اینجانب امید محمدی در خصوص مصوبه شورای شهر گراش (تعرفه شماره ۲۸ بخش اول) راجع به عوارض اماکن بلیط کنسرت به علت خروج شورا از حدود اختیار خود و تصویب مقرر بر خلاف مفاد قانونی درخواست ابطال مصوبه مذکور را به شرح ذیل به استحضار آن عالی مقام معروض می‌دارم:

بخش اول: مشخصات مصوبه مورد اعتراض

به استحضار می‌رساند شهرداری گراش به موجب مفاد بخش اول تعرفه شماره ۲۸ دفترچه تعرفه عوارض شهرداری گراش، مطالبه ۵٪ از بهای بلیط کنسرت از برنامه‌های خارجی و ۲٪ بهای بلیط کنسرت از برنامه‌های داخلی را کرده است.

ردیف	تاریخ	شماره دادنامه	موضوع	مرجع تصویب کننده
۵	۹۵/۸/۲۵	۵۷۰	ابطال بند ۱-۳۳ از تعرفه عوارض و بهای خدمات مصوب ۱۳۹۲/۱۱/۱۰ شورای اسلامی شهر یزد مبنی بر اخذ عوارض از بلیط کنسرت و سیرک و جشنهای نمایشی	یزد
۶	۹۵/۸/۲۵	۵۷۱	ابطال بند ۲۵ لایحه مصوب مراکز عمومی، دولتی و خصوصی برای اجرا در سال ۱۳۹۳ شورای اسلامی شهر کرمان ناظر بر برقراری ۱۰ درصد عوارض فروش بلیط کنسرتها، جشنها و مراسمهای مختلف	کرمان

بنا به مراتب و نظر به اینکه مصوبه شورای اسلامی شهر گراش در خصوص عوارض بهای بلیط کنسرت و اماکن تفریحی - فرهنگی - هنری با مواد ۵۰ و ۵۲ قانون مالیات بر ارزش افزوده مغایرت دارد وضع عوارض توسط شورای اسلامی مذکور در تجویز اخذ عوارض مذکور خلاف قانون و خارج از حدود اختیارات آن شوراها و مغایر آراء صادره در موضوعات مشابه از هیأت عمومی دیوان عدالت اداری می باشد، لذا مستنداً به مواد ۱۳، بند ۱ ماده ۱۲، ۸۸ و ۹۲ قانون دیوان عدالت اداری سال ۱۳۹۲ که مقرر می دارد: «چنانچه مصوبه ای در هیأت عمومی ابطال شود، رعایت مفاد رأی هیأت عمومی در مصوبات بعدی الزامی است. هرگاه مراجع مربوط مصوبه جدیدی مغایر رأی هیأت عمومی تصویب کنند، رئیس دیوان موضوع را خارج از نوبت، بدون رعایت مفاد ماده ۸۳ قانون مذکور و فقط با دعوت نماینده مرجع تصویب کننده، در هیأت عمومی مطرح می نماید.» استدعای ابطال مصوبه شورای اسلامی شهر گراش و جلوگیری از اخذ عوارض غیرقانونی شهرداری گراش را از زمان تصویب و خارج از نوبت داریم.»

متن مقرر مورد اعتراض به شرح زیر است:

«تعرفه شماره ۲۸ سایر عوارض

ردیف	عنوان تعرفه عوارض	مأخذ و محاسبه عوارض	توضیحات
۱	فروش بلیط کنسرت	برنامه های داخلی ۲ درصد مبلغ بلیط	—
—	—	برنامه های خارجی ۵ درصد مبلغ بلیط	—
۲	—	—	—
۳	—	—	—

رئیس دیوان عدالت اداری رسیدگی به موضوع را در اجرای ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ به هیأت عمومی ارجاع کرد. هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۷/۱۲/۱۴ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد. نمایندگان طرف شکایت علیرغم دعوت برای شرکت در جلسه، حضور نیافتند، فلذا هیأت عمومی پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

مطابق ماده ۹۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲، مقرر شده است که: «چنانچه مصوبه ای در هیأت عمومی ابطال شود، رعایت مفاد رأی هیأت عمومی در مصوبات بعدی الزامی است. هرگاه مراجع مربوط، مصوبه جدیدی مغایر رأی هیأت عمومی تصویب کنند، رئیس دیوان موضوع را خارج از نوبت، بدون رعایت مفاد ماده ۸۳ قانون مذکور و فقط با دعوت نماینده مرجع تصویب کننده در هیأت عمومی مطرح می نماید.» نظر به اینکه در آراء شماره ۵۷۱ و ۵۷۲ - ۱۳۹۵/۸/۲۵، هیأت عمومی دیوان عدالت اداری مصوبات شوراها را ابطال کرده است، بنابراین این قسمت از تعرفه شماره ۲۸ عوارض محلی یاد شده به لحاظ مغایرت با مفاد آراء هیأت عمومی با استناد به بند ۱ ماده ۱۲ و مواد ۹۲ و ۸۸ و ۱۳ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ از تاریخ تصویب ابطال می شود.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - محمدکاظم بهرامی

بخش دوم: مغایرت مصوبه با قوانین و خروج از اختیارات قانونی (مواد قانونی که ادعای مغایرت مصوبه با آن شده و دلایل و جهات اعتراض از حیث مغایرت مصوبه با قوانین و خروج از اختیارات مرجع تصویب کننده):

(۱) بر حسب صراحت ماده ۵۲ قانون مالیات بر ارزش افزوده سال ۱۳۸۷ برقراری هرگونه عوارض و سایر وجوه برای انواع کالاهای وارداتی و تولیدی و نیز ارائه خدمات که در این قانون تکلیف مالیات و عوارض آنها معین شده است، ممنوع است. در بند الف ماده ۳۸ قانون مذکور، نرخ عوارض خدمات تعیین شده است. به موجب ماده ۵۲ قانون یادشده برقراری و دریافت عوارض دیگر از تولید کنندگان و واردکنندگان کالاها و ارائه دهندگان خدمات ممنوع است. لازم به ذکر است که شهرداری گراش منشاء و مأخذ مطالبه این مالیات را بند ۱۶ ماده ۷۱ قانون موسوم به شوراها و تبصره ۱ ماده ۵۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده اعلام کرده، در حالی که اتفاقاً مفاد مواد ۵۰ و ۵۲ همین قانون دریافت هرگونه عوارض دیگر غیر از عوارض مندرج در قانون فوق را به صراحت ممنوع اعلام کرده است. بر اساس مفهوم این مواد مجوزی برای شوراها را برای تعیین عوارض برای دیگر کالاها و خدمات نمی باشد و این امر نیاز به صراحت قانونی با ذکر موارد از سوی قانونگذار دارد.

(۲) به استناد ماده ۵۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده سال ۱۳۸۷ برقراری عوارض به درآمدی مأخذ محاسبه مالیات توسط شوراها را ممنوع اعلام کرده است. (ممنوعیت جمع مالیات و عوارض) بنابراین برقراری عوارض به درآمدهای مأخذ محاسبه مالیات (عوارض بر درآمد) اصلاً در صلاحیت و حدود اختیارات شوراها نیست. شورای اسلامی شهرها و شهرداریها دارای صلاحیت در تعیین عوارض بر درآمدها نمی باشند و اصلاً در صلاحیت و حدود اختیارات آنها نمی باشد و متولی این امر به موجب قانون، حوزه های مالیاتی و ادارات تابعه آنها زیر نظر وزارت امور اقتصادی و دارایی کشور است و آنچه که به موجب ماده ۲ قانون نوسازی و عمران شهری برقراری عوارض در خصوص آنها به شهرداریها واگذار گردیده، اراضی، ساختمانها و مستحقات واقع در محدوده قانونی شهر می باشد و تعیین عوارض بر درآمدها به هیچ عنوان در صلاحیت شهرداریها یا شورای اسلامی شهر نمی باشد. بنابراین مصوبات شوراها مبنی بر اخذ درصدی از بهای بلیط کنسرت و کلیه امکان تفریحی و فرهنگی و هنری که از مصادیق ارائه خدمات عمومی محسوب می شود و به عنوان عوارض ممنوع بوده را که خلاف قانون و خارج از حدود اختیارات مرجع وضع می باشد.

(۳) در هر حال هیأت عمومی دیوان عدالت اداری معتقد است که برقراری عوارض بر درآمدهای مأخذ محاسبه مالیات ممنوع است و این نوع از مصوبات شوراها را مجاز و اجرای آن از سوی شهرداری مربوطه در سالهای گذشته در آراء گوناگون دیوان ابطال گردیده است. هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در آراء متعددی به صراحت اصل موضوع مورد استفاده توسط شوراها را ابطال کرده است. تعیین عوارض اماکن تفریحی - فرهنگی - هنری را غیرقانونی و مورد ابطال قرار داده است. لیکن علی رغم اعلان آرای مذکور در روزنامه رسمی یا حتی اعلام مستقیم آن توسط اشخاص به آن شورا، تأثیری در روند نادرست آن شوراها نداشته و مراجع مذکور نسبت به موضوع بی اعتنا هستند:

آراء هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در خصوص ابطال عوارض اماکن تفریحی - فرهنگی - هنری

ردیف	تاریخ	شماره دادنامه	موضوع	مرجع تصویب کننده
۱	۸۷/۱۱/۲۷	۸۳۲	ابطال مصوبه پنجاه و هفتمین جلسه مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۱۷ شورای اسلامی شهر تهران استخرهای روباز و سرپوشیده و سایر باشگاهها	شورای اسلامی شهر تهران
۲	۹۲/۲/۳۰	۱۵۱	ابطال بند ۴ از تعرفه شماره ۲۷ مصوبه شورای شهر اراک مبنی بر وضع عوارض شهرداری از نرخ بلیطهای مورد استفاده از وسایل بازی و سرگرم کننده داخل محوطه مرکزی اماکن تفریحی به مأخذ ۵ درصد ارزش بلیط و ابطال بند ۵ تعرفه مذکور مبنی بر اخذ ۳ درصد بهای بلیط ورودی استخرهای شنا، سونا، جکوزی و مسابقات ورزشی	شورای شهر اراک
۳	۹۳/۱۱/۱۳	۱۸۴۸	ابطال عوارض بهای بلیط از نمایشگاهها به علت ممنوعیت برقراری عوارض از درآمدهای مأخذ محاسبه مالیات توسط شوراها	شورای اسلامی شهر قزوین
۴	۹۵/۸/۲۵	۵۶۴ الی ۵۶۹	ابطال مصوبات شورای اسلامی شهرهای مختلف مبنی بر عوارض بر بلیط سینما و تئاتر و نمایش، مسابقات ورزشی، استخرها، شهربازی، سیرک، اماکن تفریحی، فرهنگی و هنری و برپایی نمایشگاه از تاریخ تصویب	محمدشهر، ملارد، خرم آباد، قدس، شهربار، هشترگرد